kitle haftalık gazete

Patron sendikalarına son vereceğiz Sendikalarımızı kendimiz seçeceğiz

Referandum Kampanyamızı bütün yurda yayıyoruz

«Taban» dayatıyor

Referandum kampanyası yurt düzeyinde «genişle. yerek» sürüyor. İstanbul'da başlayan kampanya şimdi bütün sanayi kentlerine yayıldı. İzmir caddelerinde TSİP'inin afişleri duvarları silme kaplamış, Nazilli'de işçiler yürüyor, Ankara'da, Kocaeli'de, Adana'da, İs. tanbul'da afişler, duvar yazıları, kapalı salon toplantı. ları kampanyanın her gün biraz daha işçi sınıfı içinde kökleşmesini sağlıyor. TSİP'nin başlattığı kampanya bu kentlerde bir çok demokratik kuruluş tarafından benimsendi..

Bütün bunlar kampanyanın bir yanı. Bir de kolay. ca gözlenemeyen, yankısını hemen duyuramayan olay. lar var. Aktaracağımız bu olaylar ki referandum kam. panyasının tam zamanında - ne bir gün geç, ne bir gün erken - başlatıldığının kanıtlarıdır. Bu olaylar ki sen. dika seçme özgürlüğü için mücadelenin, neden işçi sı. nıfımızın mücadele gündeminin birinci maddesini o. luşturduğunu tartışma kabul etmeyecek bir şekilde or. taya koyuyor.

KİTLE'nin son üç sayısında yer alan işçi haberle. rine dikkat edelim. Hatta daha da ötesi, günlük gazete lerin işçi haberlerini titiz bir gözle tarayalım: Sendi. ka seçme özgürlüğü için mücadelenin, sarı sendika çemberini kırmak için mücadelenin, tabanın sendikala. rın yönetiminde söz ve karar sahibi olmak üzere mü. cadelesinin, sendika ağalığına son vermek için müca. delenin, son günlerin bütün işçi direnişlerinin temelini oluşturduğu görülecektir.

İsdemir işçileri bu yüzden 15 Haziran direnişini yaptılar; Ülker işçileri sendika seçme özgürlüğü için panzerlere karşı çıktılar; İNSA işçileri kendi sendika. larını kendileri seçmek için direniyorlar; Kimya işçi. leri yabancı ilaç tröstlerinin başlarına bela etmek is. tedikleri sarı şebekeyi yok etmenin hazırlığı içindeler; Basın işçileri sarı şebekeyi saflarından söküp atmış ol. manın gururunu yaşıyorlar; Gıslaved işçileri patronun değil kendi seçtikleri sendikanın çatısı altında grev ya. pıyorlar; Çukurova'da yıllardır ağır bir sömürü altın. da ezilen binlerce ve binlerce tekstil işçisi «referan. dum» silâhının, işçi sınıfımızın mücadelesine nasıl bir güç katacağını gün be gün kanıtlıyorlar; Adana'da ge. rileyen, yok olan yalnız sarı Teksif değil, Çukurova'nın bir büyük uyanış içinde olan işçileri sendika ağalığı. nın da kökünü kurutma gayreti içindeler.

Demokrasi için sosyalizm için mücadelenin dışında kalarak, sendika yönetimlerini ellerinde tutabilecek. lerini sananlar en yakın kongrede alaşağı edilecekle. rini bilmektedirler. Dahası alaşağı edilmektedirler.

Sözümüzü bağlarsak, gerek referandum kampanya sının başlatılışı ve yaygınlaştırılışı, gerek işçi sınıfı içinde ardarda patlak veren hemen bütün direnişlerin odak noktasını sendika seçme özgürlüğü için mücade. lenin oluşturuşu, işçi sınıfımızın, hareketini kısıtla. yan anti-demokratik çemberi her noktasından kırmaya başlamışlığının kanıtlarıdır. İşçi sınıfımız kendi sendi. kalarını kendisi seçmek üzere olağanüstü bir hareket. lilik içindedir, sendikal örgütlenmesini son aşamaları. na ulaştırmanın adımlarını atmaktadır ve işçi sınıfımız siyasal örgütlenmesinin en can alıcı adımını atmış, kendi siyasi örgütünü kurmuş, şimdi onu kökleştir mek, karşı konulmaz bir siyasi güç haline getirmek mücadelesinin içindedir.

90 Porselen işçisi yiğitçe direniyor

Gaziosmanpaşa'da kurulu KAYA KARDEŞLER Porselen fabrikası işçileri Ramazan Bayramı tatilinden sonra iş. başı yapmaya geldikleri zaman kapıları kapalı bulmuşlardır. İşveren «kredi darlığı, talep yokluğu» dolayısıyle fabrikayı kapatmak zorunda kaldığını, işçilerin evlerine noter kana. lıyla gönderdiği ihbarnameye ilâve etmiştir.

Oysa işin iç yüzü; Kaya Kardeşler patronunun işçile. rin en yasal hakları olan sen. dikalaşmalarına tahammül e. dememesidir Bilinçli işçiler DİSK'e bağlı HÜR CAM-İŞ sendikasını seçmişler ve toplu. ca Hür Cam-İş'e üye olmuşlar dır. İşveren her türlü bölme, parçalama taktiklerini dene. miş, fakat başaramamış ancak işçileri ve sendikayı oyalaya. rak bayram tatilinde gereken kapatma muamelelerini ta. mamlama fırsatını bulmuştur.

90 işçi arkadaş topluca sen. dikalarına, oradan da adliyeye gidip işverenin kanunsuz ha. reketini şikayet eden bir yazı vermişlerdir.

Aynı gün Hür Cam-İş yöne. ticileri ve atılan 90 işçi bir ba sın toplantısı yapmışlardır. Burjuva basınından hiç bir ga zetenin katılmadığı toplantıda Hür Cam-İş yetkilileri hakla. rını sonuna kadar arayacakla. rını ve REFERANDUM kam panyasını sonuna kadar des. tekleyeceklerini ifade etmiş. lerdir. İşten atılan işçiler ise, paralarını alıp, hesap kesmek için gelen müteaddit yazılara rağmen işverenin kanunsuz işçi çıkarmaları tesbit edilince ye kadar hesaplarını kesme. yeceklerini ve bütün haklarıyla birlikte Referandum hakkını da alıncaya kadar direnecekle. rini söylemişlerdir.

ADANA'DA SARI TEKSİF GERİLİYOR

Adana'da, tekstil işko lundaki en büyük işlet. melerden biri olan dört bin işçinin çalıştığı PAKTAŞ'ta, uzun süre. dir Tekstil ve sarı Tek sif arasında yetki alma mücadelesi sürüyordu, Patron ve onunla işbir. liği halindeki Teksif sen dikası, işten çıkarma, zor işlere verme, baskı gibi metodlarla Tekstil üyesi işçileri yıldırmaya çalışıyordu, Fakat işçi. lerin kararlı mücadelesi oyunları boşa çıkardı ve sonunda Tekstil, işyerin de yetki almayı başardı. Bunun üzerine Teksif yöneticileri iyice azgın. laşıp, işçileri baskı ve saldırı ile geriletmeye çalıştılar. Bildiri dağı. tan Tekstil üyesi işçile. re saldıran sarı sendika. nın paralı yamakları birçok işçiyi yaraladı. lar. Ama Paktaş işçisi kararlı. Cançekişen ve bu yüzden saldırganla. şan Teksif'in baskıları. na boyun eğmiyor ve Tekstilin saflarında bir. leşiyor.

ADANA'DA REFERANDUM KAMPANYASI BAŞLADI

Türkiye Sosyalist İş. çi Partisi Adana İl Ör gütü'nün yaptığı çağrı üzerine Adana'da bulu nan on devrimci ve de. mokratik kuruluşun temsilcileri toplanarak REFERANDUM kam. panyası açmayı karar. laştırmışlardır. Kuruluş temsilcilerinden kurulan Tertip Komitesi referan dum kampanyasını yö. netmekle görevlendiril. miştir. Kuruluşlar refe. randum hakkı kanunla. şıncaya kadar mücadele ye devam edilmesinde birleşmişlerdir.

Tertip Komitesi bir basın toplantısı düzenli. yerek görüşlerini açıkla mış, aynı zamanda hal. ka dağıtılan bir bildiriy le de referandumun öne mi emekçilere açıklan. mıştır. Fabrika duvarla rına ve işçi semtlerine afişler asılmıştır.

Adana'da referandum kampanyasına şu kuru. luşlar katılmaktadır, Tekstil Sendikası Güney Bölge Temsilciliği, Sos. yal - İş, Yeni Haber - İş, Lastik-İş, Basın-İş, Köyse-İş Adana Şubele. r,i Gıda-İş Güney Bölge Temsilciliği, Töb-Der A dana Şubesi, Adana Yük sek Öğrenim Kültür Der neği ve TSİP Adana İl Teşkilatı.

INSA işçileri sendika seçme özgürlükleri için mücadele ediyor

İstanbul Naylon Sanayii (İNSA) işçilerinin sendika seç me özgürlüğü için 24 Ekim günü açıkça başlattıkları mü cadele aralıksız devam etmek tedir. Ünlü Sabancı Holding' in bir kuruluşu olan İNSA'da kimyasal yollarla sentetik el. yaf üretilmesine rağmen, Çu. kurova'da sarı Teksif ile sıkı bağlar kurmuş olan Sabancı Holding, işkolunu tekstil işko lunda göstermeyi başarmış ve İNSA'nın 280 bilinçli işçisini zorla Teksif'e üye yapmıştı. Ancak kısa süre sonra İNSA işçileri, DİSK'e bağlı Kimya İş Sendikası saflarına katıldı lar. Ne var ki İNSA patronla. rı Teksif ile imzaladıkları sa. rı sözleşmelerin tadını iyi bi. liyorlardı ve ne pahasına olur. sa olsun, işyerine devrimci bir sendikayı sokmamaya karar. lıydılar. Nitekim Kimya İş Sen dikasının yaptığı bütün toplu sözleşme görüşmesi çağrıları na İNSA patronu kulak asma dı. İNSA işçileri topluca Tek. sif'in İstanbul şubesine gidip, Teksif'e üye olmadıklarına da ir belge aldılar, Son yılların en disiplinli işçi direnişlerin. den biri yürütülüyor ve sarı sendikacılık unutulmaz bir ders alıyordu. Ancak İNSA iş çilerinin karşısına patron bu defa açıkça dikildi. İşyerinin Kimya İşkolunda olmadığını iddia etti üstelik bu konuda bir mahkeme kararı almay da başardı.

İNSA işçileri buna rağmen yılmadılar. Sarı Teksif'in saf larında bulunmamağa, kendi sendikalarını kendileri seçme ğe kararlıydılar. Nitekim ken di aralarında 9 arkadaşlarını seçip, tekstil işkolunda SEN TEKS Sendikasını kurdular. İşverene «Madem İNSA teks til işkolunda gel öyleyse SEN. TEKS ile otur sözleşmeye» diler. İşveren kıyasıya müc deleye kararlıydı. Cevabı işçiyi işten atmak oldu. Bu nun üzerine 24 Ekim Perşem be günü 280 İNSA işçisi, us. taları, arkadaşları, önderleri durumunda olan 9 SENTEKS kurucusu işbaşı yapmadıkça çalışamayacaklarını belirtti.

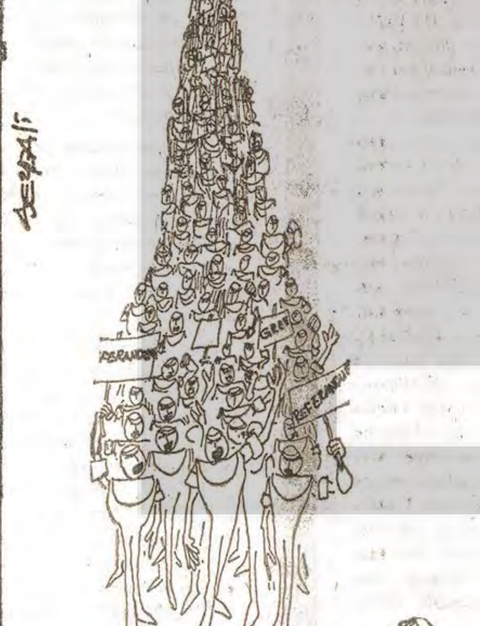

ler. Kanunsuzluğu meslek e. dinmiş olan İNSA patronu bu nun üzerine lokavt ilan etti ve fabrikanın önüne çağırdığı jan darmaların desteği ile 280 İN SA işçisini fabrikaya sokma. dı.

İNSA işçileri bu kışkırtma. ya da kanmadılar. Sabırla, di siplinle işbaşı yapmaya hazır olduklarını belirtip, beklediler İşveren blöfünün sökmediğini üstelik fabrikada erimiş vazi. yetteki naylonların donmas halinde boruların tıkanacağı nı, patlayacağını gördü ve geç tiğimiz hafta Perşembe günü işçilerin işbaşı yapmasını iste di.

Halen İNSA işçileri işbaşı yapmış durumdadır. Ancak iş yerinde direniş şimdi de «pa sif direniş» şeklinde sürmek. tedir —Bu konuda İNSA işçi leri şöyle konuşmaktadırlar:

«Sendikamızı kendimiz seç ceğiz. Patronun seçtiği değil, kendi istediğimiz sendikaya gi receğiz. Patron bunu kabul et mediği sürece de İNSA'da üre tim olmayacak, olsa da yürü meyecek ve eninde sonunda İNSA patronu dize gelecek»

Tekstil Topkapı Kongresini devrimci grup kazandı

27 Ekim Pazar günü İstan bul'da yapılan Tekstil Sendi. kası Topkapı Şube kongresi bine yakın işçinin katılması i. le açılmıştır. Saat 10 da açı. lan kongre divan başkanlığına Celal Güney, başkan yardımcı lığına Hamdi Gülen, katiplik. lere ise Fuat Çınar ve Hasan Uzun seçilmişlerdir. Eski şube yöneticilerinin faaliyet rapo. runu okumasından sonra söz alan üyeler, eski şube yöneti. mini ve genel merkez yönetici lerini ağır bir dille suçlamış. lar, toplu sözleşmelerin yeter. siz olduğunu, imzalanan söz. leşmelerin ise uygulattırılma. dığını belirtmişlerdir.

İşçi aristokratlarına karşı kesin mücadele verilmesini be lirten bir konuşmacı «işçi sını fının, patronlara ve bozuk dü. zene karşı verdikleri ekonomik ve politik mücadelenin, işçile. rin her alanda yönetime ağır. lıklarını koymakla mümkün o. lacağını» ifade etmiştir. İşçi. yiz - güçlüyüz, işçiyiz - hak. lıyız sloganlarının hakim oldu ğu genel kurulda 836 işçi oy kullanmış ve devrimcilerin a. day listesi seçimleri çok bü. yük bir çoğunlukla almıştır.

Topkapı şube başkanlığına Besim Usta, Başkanvekilliği. ne Süleyman Akbaba, Sekre. terliğe Ruhi Yılmaz, yönetim kurulu üyeliklerine ise İbra. him Keserci, Sami Demirkan Ali Osman Vardar, Cebrail Ka rabulut, Kazım Aksakal, Ö. mer Erim, Sadık Alkan ve Yıl maz Türk seçilmişlerdir.

ÇUKUROVA'DA PAMUK SÖMÜRÜSÜ

Çukurova da pamuk fiyat. ları 4,5-5 liraya kadar düştü. Depolama imkânı olmayan bir çok üretici, tefecilere borçlu olduğundan ürününü biran ev vel elden çıkarmak istiyor. Ta ban fiyatlarının bu yıl sekiz lira (gerçekte 7,60) olması, pa muğun her yerde bu fiyata sa tıldığı anlamına gelmiyor. An cak Çukobirlik gibi örgütlere üye olan zengin ve orta köy. lüler pamuklarını bu fiyattan satabiliyorlar. Küçük ve yok. sul köylüler ise pazarda ne fi yat bulursa o fiyata pamukla rını kaptırıyorlar ve şimdiler de bu fiyat 4,5-5 lira civarın da.

Pamukta çalışan tarım işçi. leri ise ancak kilo başına 80 kuruş alabiliyor. Bunun da yüzde onu işçi tüccarı «elçi» lere kesiliyor. Ancak Çapa-İş Sendikası'nın bir ölçüde örgüt lü olduğu Erzin ve Osmaniye gibi yerlerde, patronlar kilo başına 1 lira vermeye zorlana biliyor. Bu örnekleri duyan di ğer bölgelerdeki işçiler de şim di birleşmeye, sendikalaşma. ya ve topluca mücadeleye ver. meye çalışıyorlar.

ALİAĞA RAFİNERİSİNDE LOKAVT KARARI ALINDI

PETKİM-İŞ Sendikasının Aliağa Rafinerisi işçileri adı na, TPAO ile yaptığı toplu söz leşme görüşmeleri Ekim ayın da uyuşmazlıkla sonuçlanmış Uzlaşma kurulunun saptadığı çıplak ücret ve sosyal hakları işveren kabul etmemiştir.

Bunu üzerine alınterinin kar şılığını, hak ettiği ekonomik çıkarlarını mücadele etmeden, grev deneyi yaşamadan alın. mayacağı bilincine varan genç rafineri işçileri grev kararı al dılar.

Grevin uygulanabileceği 26 Ekimden iki gün önce petrol işverenleri sendikası işyerinde LOKAVT kararı aldı.

Lokavt ilânı, deneysiz ama yiğit Rafineri işçilerine hemen şu gerçekleri gösterdi: Lokavt kararını TPAO ile birlikte karşımızdaki sermaye güçleri aldı. 3 Milyar liralık bir yatı rım olan, kendi vergilerimizle, bizim yarattığımız artı - de. ğerlerle kurulan bu iktisadi devlet kuruluşunda işçinin üç kuruşluk ekonomik isteğine karşılık egemen güçlerin böy. le bir karar almasına seyirci kalan veya ortak olan CHP iktidarının ne kadar işçiden yana olduğu gerçeği somut o. larak ortaya çıktı.

İşçi, sınıfı, mücadelesini «kendinden yana» örgütlerle değil, ancak kendi siyasi örgü tü ile verebileceği bilincini kavrıyor şimdi.

Tasaş'da sendikalaşma mücadelesi sürüyor

Manisa Organize Sanayi Böl gesinde kurulu TASAŞ amba laj fabrikasında patron işçile ri ezmeye devam ediyor. İşye rinde sigara içmek, tuvalete gitmek gibi en doğal haklar. dan bile mahrum edilen işçi. ler, fazla çalıştırılmakta, bay ram primlerini ve fazla mesai paralarını alamamakta, her türlü işgüvenliğinden yoksun bulunmaktadır. 800-900 lira gi bi az bir ücretle çalıştırılan iş çilere ayrıca bulaşık yıkamak gibi çeşitli angaryalar uygu. lanmaktadır.

Bütün bu baskılara karşı harekete geçen işçiler Maden. İş sendikasına girerek müca. deleye atılmışlardır. Fabrika. da çalışan 240 işçiden 210 Ma. den-İş'e üye olmuş ve sendika toplu sözleşme için patrona bil dirim yapmıştır. Postacıdan günlerce bildirimi almıyan pat ron daha sonra 21 Ekim de 114 işçiyi işten çıkarmıştır. Bu faşist uygulamaya kulak asmayan diğer işçiler yılma. mış ve patrona direnmeyi sür dürmüşlerdir. Patron daha da ileri giderek 97 işçiyi daha işten çıkarmış ve işçilerin Ma den - İş yoluyla haklarını al. malarını engellemek için elin den geleni ardına koymamış. tır.

25 ekimde işten atılan işçi. ler Maden-İş'in Manisa şube. sinde toplanarak durumu göz den geçirmişler ve birlikte mü cadeleyi sürdürmeye karar ver mişlerdir. Aynı şirketin İstan bul'daki fabrikasında çalışan işçiler de Manisa'daki kardeş. lerini desteklemek için işi ya. vaşlatma kararı almışlardır.

Manisa'daki devrimci kuru. luşlar Madenİş, Gençlik ve Kül tür Derneği, TİS ve Halkevi ortakça bir bildiri yayınlıya. rak Tasaş işçilerinin yanında olduklarını açıklamışlardır. Savcılık ise bu bildirinin alın. dı belgesini vermeyi geciktire rek bildirinin dağıtılmasını en gellemek istemiştir.

Dört ayrı yerde fabrikası o. lan TASAS patronu, bütün karşıkoymasına rağmen işçile rin haklarını almasını önliye. miyecektir.

Gediz'li bir linyit işçisinden KITLE'ye mektup var

Bizler, sömürü çukurlarında para baba. larının, haram çanaklarını doldurmaya terke. dilmiş, ama, bu ortaçağ senaryosuna karşı mücadeleye karar kılan, yeraltı emekçileriyiz.

Bir lokma ekmek uğruna, hayat garan. tisi olarak tesadüflere, sosyal hak olarak u. yutucu nasihatlara, özgürlük olarak da, sürün. me özgürlüğüne reva görülmekteyiz.

Sözünü ettiğimi, insafsız kodamanlarla meşru mücadele etmek, hukuki hakkımız ol. duğu halde, bu hakkımızı kullanmak, ortaçağ yağmacılığının küflü taşları ile sabote edil. mektedir.

Ocaktaki bu kıpırdanma, sömürü demago jisinin kirli süpürgesi ile, hergün birkaç işçi. nin kapı dışarı edilmesine sebep oluyor. Pat. roncu satılık komandolar, işçiler arasında tehdit voltası atıyorlar. Patron ve patrona yakın işçilerin bize yönelen kaba tahakkümü, yirmi dört saat kapalı gişe oynuyor.

Fakat, dönen bu haksızlık çarkının fre. ni patlamış gidişine, temsilcimiz olan, Tü - İşe bağlı Maden - İş Federasyonunun aldı dığı yok.

Ocağın yarı kârı sözde temsilcimiz ola federasyon üyeleri arasında paylaşılıyor. V maalesef, çirkin maskeli bu sarı satılmışla paranın şehvet yatağından çıkamıyorlar b türlü.

Bu durum muvacehesinde, bizler her tü lü terör ve baskı tezgâhı arasında mücade mizi yılmadan devam ettiriyoruz. Daha g. çenlerde, üç işçi hiçbir delil ve suç olmadı tutuklanarak, Simav cezaevine gönderildile

Ardı arası kesilmeyen bu tahakküm şe betini, ileride düzelir ve bize de destek o cak insani bir kuruluşun ortaya çıkacağı ı mudu ile bile bile yudumlamaktayız.

Bu vesile ile şahsım ve diğer arkadaşl ımın adına saygı ile hürmetlerimi sunarım

---

5 Kasım 1974
Yıl: 1, Sayı: 32
200 Kuruş
Her hafta Salı günü yayınlanır.

kitle haftalık gazete

TARİH VAKFI
MÜKERRERDİR
BAĞIŞÇI İZİNLİDİR
SATILABİLİR

TÜRKİYE EKONOMİK VE TOPLUMSAL TARİH VAKFI

Sahibi: Mehmet Yücel / Sorumlu Müdür: Orhan Doğançay / Yönetim yeri: Çemberlitaş Piyerloti Cd. No: 37/C İstanbul / Eskişehir köprübaşı - Tekiz sok, 2/8 / İzmir: 855. Sk. 55/401 / Konya: İdman Yurdu Sitesi Kat: 3 No: 90 / Abone şartları, Yıllık 50, Altı Aylık 30 lira Dış ülkeler için iki katı / Dağıtım: Hür Dağıtım. Dizgi Murat Mat Koll. Şti. Baskı: Özgür Gazetecilik ve Mat. İşletmesi / Baskı tarihi: 4 Kasım 1974.

Sıkıyönetimin uzatılması demokrasiyi kısıtlamaktır

Sıkıyönetimin kalkmasının gereği, KİTLE'nin geçen haftaki sayısında yeterince ortaya kondu. Bı. rakınız sıkıyönetimin bir baskı olarak kullanılması. nı, bugün uzatılmak istenen sıkıyönetimin, ilân e. diliş gerekçeleri de tamamen ortadan kalkmış ve uzatma eğilimleri bütün dayanaklarından yoksun kalmıştır.

Ancak KİTLE baskıya hazırlandığı sıralarda Millî Güvenlik Kurulu, Sıkıyönetimin uzatılması ko. nusunu görüşmüş ve 4 ilde sıkıyönetimin bir ay da. ha uzatılması yönünde hükümete tavsiyede bulun. mayı kararlaştırmıştır.

Millî Güvenlik Kurulu Anayasa'ya göre oluşmuş bir *«danışma»* kurulu dur. Aldığı kararların hiç bir bağlayıcı yanı yoktur. Ne var ki 12 Mart sonra. sında Millî Güvenlik Kurulu kararları -fiilen- tav. siye kararı niteliğini kaybetmiş, emredici kararlar gibi yorumlanmıştır. Bu, basının haber verme an. layışına kadar yansımış, gazeteler özellikle sıkıyö. netim ile ilgili Millî Güvenlik Kurulu kararlarını «Sıkıyönetim şu kadar ilde, şu kadar ay daha *uza. tılacak*» şeklinde duyurmakta sakınca görmemişler. dir. Aynı durum geçtiğimiz hafta içinde tekrarlan. mıştır.

Demokratik hakların ve bizatihi demokrasinin yılmaz bir savunucusu olarak KİTLE gazetesi dev. let organlarınca alınan kararları tartışma hakkını kendinde görmekte, dahası bu görevlerinden biri olarak anlamaktadır. Millî Güvenlik Kurulu'nun ka. rarları da bunun dışında değil.

Açıkça belirtelim, Millî Güvenlik Kurulu'nun «sıkıyönetimin uzatılması yönde, hükümete tav. siyede bulunma kararı» almada gazetelere yan. sıyan gerekçelerden hiç biri, tavsiye kararını haklı gösterecek ciddiyette değildir. Millî Güvenlik Kurulunun, 31 Ekim 1974 günü yaptığı toplantıdan sonraki resmi açıklamasında, Irak'taki, Kürt - Arap çatışmasından ve bunun Türkiye'ye yansıyan yan. larından söz edilmiş, Kıbrıs'ta İngiliz üssünde bu. lunan Türklerin durumuna değinilmiş ve «...askerî harekâtın Türkiye açısından tamamlanmış, sükûnetin bü. yük ölçüde sağlanmış olması. na rağmen konunun henüz ni. hai çözüme ulaşmamış ve du. rumun atlayıcı niteliğini yi. tirmemiş bulunduğunu dikka te alarak... sıkıyönetimin A. dana, İl, Ankara ve İstan. bul'da bir ay daha uzatılma. sını hükümete tavsiyeye» ka. rar verdiği bildirilmiştir.

Kendi iç mantığıyla dahi büyük tutarsızlıklar gösteren bir gerekçe bu. Sıkıyönetimin uzatılması öngörülen 4 il'in, kaldırılması öngörülen 6 il. den, uzatma gerekçesi açısın. dan hiç bir önceliği, ayrıcalığı ve önemi yoktur.

Ancak bu yazıda işaret et. meye kendimizi zorunlu gör. düğümüz bir nokta var: Sıkı. yönetimin uzatılması öngörü. len iller, kaldırılması öngörü. len illere göre bir başka açı. dan *önemli farklar* taşımak. tadır.

Adana ve İstanbul'da, Tür kiye sanayiinin kilit sektör. lerinde, önümüzdeki günler de toplu sözleşme görüşme. leri [illegible] nu sektöründe pek çok işko.

(Devamı s. 5 süt. 7 de)

TSİP'nin "Emperyalizmi Protesto" yürüyüşünü sıkıyönetim yasakladı

TSİP Ankara İl örgütü. nün düzenlediği «Emperya list Baskıları Protesto» yü rüyüşü Ankara Sıkıyöne. tim Komutanlığı tarafın. dan yasaklanmıştır. Komu tanlık gönderdiği yazıda «yürüyüş gayesinin TSİP'. in gayesini» aştığı, bunun parti faaliyetlerinden olma dığını ileri sürmüştür. En demokratik bir hak olan yürüyüş ve toplantı hakkı nın Sıkıyönetimce bu şekil de engellenmesi, halkımıza uygulanan anti - demokra. tik baskıların en son örne. ğidir.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Başkanı Ah. met Kaçmaz, Ankara Sıkı yönetim Komutanlığının, TSİP Ankara İl örgütü ta. rafından düzenlenmek iste nen «Emperyalist Baskıla. rı Protesto» yürüyüşüne i. zin verilmemesi üzerine Başbakan Bülent Ecevit'e bir telgraf çekerek Sıkıyö. netim Komutanlığının tutu munu kınamış ve «Bu olay la Sıkıyönetimlerin nasıl bir baskıaracı oldukları bir kere daha ortaya çık. mıştır» demiştir.

Ahmet Kaçmaz'ın, sıkıyö netimin uzatılmak istenme sine de karşı çıkılan telgra fında şöyle denmektedir:

Daha önceden defalarca belirtmiş olduğumuz gibi bu son örnek de, Sıkıyöne. timlerin nasıl anti - demok ratik baskı araçları olduk. larını, keyfi uygulamalara başvurduğunu açıkça gös. termektedir. Ankara Sıkı. yönetim Komutanlığı bu keyfi engellemesi ile Ana. yasa'nın 56 ve 57. madde. lerini açıkça çiğnemiş, Ana yasal bir kuruluş olan Par ti'mizin siyaseti ve gayesi hakkında fikir beyan et. mek yetkisini kendisinde görebilmiştir.

Bütün bu uygulamalar Sı kıyönetim uzatmalarının hiç de Kıbrıs konusu ile il gili olmadığını, açıkça e. mekçi halkımız ve onun ör gütleri üzerine baskı kur. maya yönelik olduğunu gös termektedir.

Son Güvenlik Kurulu ka rarı ile Sıkıyönetim'in, e. mekçi halkımızı en yoğun ve en bilinçli kesimlerini barındıran 4 ilde daha bir ay süre ile uzatılması tav. siyesi, hükümetiniz tarafın dan uygun bulunup Türki. ye Büyük Millet Meclisine götürüldüğü takdirde emek çi halkımız bu hareketinizi asla tasvip etmeyecek ve sizi ve Parti'nizi bağışlamı yacaktır.

Böyle bir duruma mahal verilmemesi, yani Sıkıyöne timin uzatılmasının meclis ten geçmesinin önlenmesi için işçi sınıfımız ve emek. çi [illegible] yarmayı bir görev biliriz.»

TSİP üyelerine baskılar sürüyor

TSİP üyelerine yönel. tilen baskılar, referan. dum kampanyasının baş lamasından sonra yoğun laşmıştır. Kampanyanın afişlerini asan, bildiri da ğıtan ve işçilerin en de. mokratik haklarını sa. vunma eyleminde yer a. lan TSİP üyeleri gözal. tına alınmakta, karakol larda tutulmakta ve ba zı yerlerde de dayak o. laylarına kadar varan muamelelere hedef ol. maktadırlar. Geçtiğimiz hafta İstanbul'un çeşitli iş yerlerinde meydana ge len olaylar üzerine, TSİP yetkilileri ve Genel Baş kanı gerekli yetkili mer cilere uyarıda bulunmuş, bu anti demokratik bas kılara son verilmesini istemişlerdi. TSİP üye. leri serbest bırakılmış ve yetkililer tarafından olayların izleneceği bil. dirilmişse de tekrarı ön lenememiştir. İstanbul'. da, Ankara'da, İzmit'te ve diğer il ve ilçelerde referandum kampanya. sıyla ilgili yasal çerçe. vede eylemlere katılan TSİP üyeleri yine göz altına alınmışlar ve özel [illegible]

(Devamı s. 5. süt. 7 de)

TSİP Örgütlenme ve eğitim toplantısı Ankara'da yapıldı

Türkiye Sosyalist İşçi Parti sinin, teşkilatlanma ve eğitim propaganda sorumlularından oluşan genişletilmiş il ve ilçe ler arası toplantısı ve genel merkez teşkilatlanma bürola. rının ortak toplantıları, 26 - 27 Ekim tarihlerinde Ankara İl merkezinde yapılmıştır.

80 kadar görevlinin katıldı ğı toplantıyı açan genel sekre ter Yalçın Yusufoğlu; parti. nin şimdiye kadar yapılan ör. gütlenme çalışmalarını anlat. tıktan sonra, partinin örgüt. lenme ve eğitim sorunlarına değinmiştir.

Daha sonra söz alan il ve ilçelerin teşkilatlanma ve eği tim sorumluları, teşkilatları. nın, kurulduğundan bu yana yapmış oldukları çalışmaları ö zetlemişler ve bu çalışmalar sı rasında karşılaştıkları sorunla rı izah etmişlerdir. Parti teş kilatları teşkilatlanma ve eği. tim çalışmalarında varolan aksaklıkları eleştirmişler ve partinin daha sıhhatli bir ör. gütlenme ve çalışma anlayışı na sahip olması için, eleştiri ve önerilerde bulunmuşlardır.

Toplantı süresince, disiplin anlayışının üyelerde hızla ge liştiğini ve eleştirilerin yıkıcı olmaktan öte yapıcı eleştiriler olduğu, bunun yanısıra her so rumlu yöneticinin, parti sorum luluğu altında canla başla ça lışma yürüterek, pratik çalış malarını sorumlu bir şekilde iz liyen, gözleyen partililer oldu ğu, yapılan eleştiri ve öneri. lerde görülmüştür.

Bütün parti sorumlularının, partinin, işçi sınıfı partisi ol. ması yolunda elbirliği - sözbir liği ettiği dikkati çekmiş ve partinin daha güçlü, daha sı. kı olması yolunda adımlar a. tılması ve işçi sınıfının örgüt lenmesi, ve işçi sınıfının eği. timinde bütün partililere ve parti yöneticilerine büyük gö revler düştüğü ısrarla belirtil miştir.

Toplantı, parti genel sekre. terinin; eleştiri ve önerilerin değerlendirilip, partinin her bakımdan daha güçlü boyutla ra ulaşacağını ifade etmesiy. le son bulmuştur.

TSİP Turgutlu İlçe örgütü kuruldu

Türkiye Sosyalist Partisi'. nin Manisa ili Turgutlu ilçesi müteşebbis heyeti atanmıştır. Turgutlu İlçesi müteşebbis he yeti şu üyelerden oluşmakta. dır: Savcı Aksoy (başkan) Hayri Bökü (sekreter), Sami Aksoy (sayman), Ağuş Kış. metli (üye), Cemil Yıldız (ü. ye)

CHP, Sosyalistler ve CHP içi sol muhalefet

Hükümet bunalımı, yada «egemen sınıfların top. lumu yönetememekten gelen acizleri» devam ediyor. CHP'nin tek başına iktidar olmasını, «ileri görüşlü. lük» adına şimdilik yeğleyen «akıllı» parababaları, di. ğer egemen güçleri, ortaklarını, «ikna» edemedikleri sü rece, bu bunalımın, şimdilik geçiştirilse bile üstesinden gelinemeyeceği ortada. «Kıbrıs zaferi» ile büyük «pres. tij» sağlamış olan CHP'nin ve liderinin «hakkından ge lebilecek» bir «sandık» alternatifi çıkarmanın şu arada mümkün olmadığını finans kapital gayet iyi biliyor. Beri yandan, ekonomik dayatmalar ve kendi sınıf ya. pısı yüzünden, eninde sonunda özel sektöre yaslanmak tan başka çare görmeyen; ama bir yandan da, zaman zaman, oy aldığı kesimler ve o emekçi kesimlerin öz. lemleri adına «solcu» olduğunu tekrarlamaktan geri durmayan CHP'yi, bütün ehlileştirme çaba ve başarı. larına rağmen, hala «tekinsiz» bulmakta da devam e. diyor.

Aslında, CHP'nin sınıf tabanı ve örgüt tabanını o. luşturan pek çok iyi niyetli «halkçı» küçük burjuva i. lericilerinin varlığı, parababalarının bu kuşkularının temelinde yatıyor.

Ama, tekelci sermaye, tam hızını almışken ve «e. konomik gelişme» tekelciliğin, finans kapitalin geliş. mesi olarak sürme potansiyelini her dönemden daha fazla taşırken, böyle uzun süren hükümet bunalımları da sermayenin hiç işine gelmiyor. Tekelci burjuvazi bir an önce «istikrarlı bir yönetime kavuşmak istiyor.

Evet, parababaları da aslında bir tereddüt ve çık. maz içindeler. Ama, 14 Ekim seçimlerinden bu yana hızla sağa giden CHP'de, son zamanlarda gösterdiği parti içinde «sol»u tasfiye çabalarıyla tekelcilerin te. reddütlerini giderme ve kendisinden kötülük gelmeye. ceğini gösterme yolunda bir hayli adım atmış durum. da.

Son zamanlarda iyice su yüzüne çıkan, gerek Ge. nel Başkan Ecevit gerekse diğer yöneticiler tarafından ne kadar örtbas edilmek istense de apaçık ortada olan CHP içindeki kaynaşma, bütün bu olup bitenlerin Par. ti içindeki yansımalarından başka birşey değil. CHP örgütünün pek çok il ve ilçesinin yönetimi müteşeb. bis heyetlere verilmiş durumda. Her kongrede çatış. malar, hizipler arasında çekişmeler oluyor. Bunların nedeni açık: Genel merkez, parti içindeki ve dıştan gelen finans kapital kanadının baskılarıyla gitgide sağa kaydıkça, küçük burjuva ilericiliğini temsil eden, emekçi halka daha yakın olan taban sol'da kalıyor. Son, Demokratik Sol Forumu'nda da görüldüğü gibi, CHP yönetici kademesinin solculuğu, artık, «küçük bur juva ilericiliği ve halkçılığı çizgilerine karşı bile fazla tahammül göstermiyor. Böylelerini saf dışı etmek, et. kisiz bırakmak için Partide bütün imkânlar kullanı. lıyor.

Düzen değişikliği sloganlarıyla iktidara gelen CHP'nin, burjuva reformculuğu ve küçük burjuva ha.

(Devamı s. 5, süt, 1 de) kitle

Öğrenci gençlik ve işçi Sınıfı

İşçi sınıfının ekonomik ve si yasi mücadelesinin her aşama. sında, işçi sınıfının yanında, onunla omuz omuza dövüşen «sosyal kesimin» gençlik oldu ğunu biliriz. Gençliğin işçi sı nıfının yanındaki mücadeleci tutumunu dünya devrimci pra tiği de göstermiştir.

Kapitalist düzenin bütün ko kuşmuş ve köhneleşmişliği, her yere ve kuruma yansımak tadır. Bozuk bir eğitim düze. ninde yetişen öğrenci gençlik devamlı işsizler ordusuna katı lıyor, kapitalist düzenin gere. ği olarak her geçen gün pro. leterleşme hızla artıyor ve dü zen hergün binlerce genci saf dışı bırakıyor.

Okuyan genç sayısının art ması sonucunda, öğrenciler artık, eskisi gibi imtiyazlı ol. maktan çıkıp, geniş bir top. lumsal yığın haline geliyor. Şüphesizki bu durum gençli. ğin sayısı, burjuva ve küçük. burjuva kökenli gençliğe oran la hızla artıyor. Durmadan ar tan ekonomik ve siyasi baskı. lar, gençliğin hoşnutsuzluğu. nu artırıyor, onları gelecekle ri hakkında umutsuzluğa düşü rüyor.

Gençliğin içinde bulunduğu maddi ve sosyal şartlar, genç liğin çıkarlarının işçi sınıfının ve emekçi yığınların çıkarla rının yanında olduğunu göste. riyor. Öte yandan Sosyalizmin uluslararası gücü ve itibarı gençliği etkiliyor, onları işçi sınıfının ve emekçi yığınların mücadelesinin yanına itiyor. İşçi sınıfı hareketinin bütün ustaları bu durumu bilimin ı. şığında değerlendirerek, genç. liğin sosyal muhalefette bulu nup bu mücadeleye sırt verme si gerektiğini belirtiyorlar.

İşçi sınıfının başını çektiği bağımsızlık ve demokrasi mü cadelesine gençlik yandaş ka. zanılmak isteniyorsa, gençli. ğin tarihi olaylar içindeki yeri ni, konumunu ve örgütlenişini doğru tahlil edip öğrenmek zorundayız. Bunu yapmak, gençlikle işçi sınıfı mücadele si arasındaki dayanışmayı doğ ru bir temel üstüne oturtacak tır.

Hakim sınıflar ülkemizdeki gençlik hareketlerini önlemek, bu hareketleri saptırmak için her çareye baş vurmaktadır. Buna karşı ne yapabiliriz? Gençliğin burjuva ve küçük burjuva ideoloilerinin etkisin. den kurtulabilmesi nasıl sağ. lanır? işçi sınıfı mücadelesi. nin güçlü bir yandaşı olması için, anti-faşist, anti emperya list bir güç olarak nasıl örgüt lenebilir?

İşçi sınıfının bilimi, küçük burjuvazinin ve özellikle kü. çük - burjuva aydınlarının sol sapmaya ve anarşizme olan e ğilimlerine dikkati çekmiş, ö te yandan da öğrenci gençliğin içinde bulunan devrimci potan siyelin, işçi sınıfı partisi tara fından yönlendirilmesi ve ör. gütlendirilmesi gerektiğine i. şaret etmiştir.

İşçi sınıfının siyasi mücade

(Devamı s. 5, süt. 7 de)

ADIYAMAN CEYLANPINAR VE GÖLCÜK KİTLE BÜROLARI AÇILDI

Kitle gazetesinin Adıyaman ve Ceyhanpınar büroları da a. çılmıştır. Büroların adresleri aşağıdadır:

Adıyaman Bürosu: Aziz Ka. rınca, Gölbaşı caddesi No. 121 Adıyaman.

Urfa - Ceyhanpınar Bürosu: Posta kutusu 9 Ceylanpınar - Urfa.

Gölçük Bürosu: Yeni Mahal le, 27 Mayıs Caddesi Kerim Ağa Blok Apartmanları 20/E Gölcük.

Referandum Kampanyasında Gültepe'de bir toplantı yapıldı

Referandum Kampanyası Tertip Komite. sinin düzenlediği ilk kapalı salon toplantısı 28 Ekim Pazartesi saat 15.00'de Gültepe'de bir düğün salonunda yapılmış ve toplantıyı 800 ü aşkın işçi izlemiştir. Referandum konu. sunda yapılacak toplantının duyurusu tertip komitesince önceden oldukça geniş bir çevre. de yapıldığı için konuşmalar başladıktan son. ra dinleyicilerin sayılarının daha da arttığı görülmüştür.

Konuşmacılardan TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, işçilerin referandum için mü. cadelelerinin bağımsızlık, demokrasi ve sos. yalizm mücadelesinin bir parçası olduğunu vurgulayarak, TSİP, demokratik dernekler ve sendikalarca açılan Referandum Kampan. yası'nın programında yapılacak faaliyetlerden kısaca söz etmiştir.

Daha sonraki konuşmacılar da kendi iş. yerlerinden örnekler vererek referandum mü. cadelesinin gerekliliğini açıklamışlardır. Top. lantıda konuşmacılar ilgiyle dinlenmiş ve ö. zellikle sendikacıların ve TSİP'li işçilerin ko. nuşmaları alkışlarla kesilmiştir.

DISK, CHP'ye peşkeş çekilemez

Bir de adının önünde «Dev rimci» sözü bulunan DİSK'i işçi sınıfı çizgisinin dışına dü şürmenin hesabını...

Geçtiğimiz hafta CHP'nin halk sektörü adını verdiği ve nasıl bir yutturmaca olduğu yeterince sergilenen girişimin en önemli adımlarından biri a. tıldı ve Hayat Holding'in ana sözleşmesi imzalandı. Sözleş. meye Etibank, Sümerbank, TPAO, İpraş, Türk Hava Yol ları, İş Bankası, Emekli San. dığı, Türk İş ve DİSK imza koyup ortak oldular.

Etibank, Sümerbank, TPAO, İpraş, THY gibi kamu kuru. luşlarının, İş Bankası gibi bir finans kapital kalesinin, Emekli Sandığının ve Türk İş in böylesi bir burjuva yuttur macasına ortak olmalarında yadırgatıcı ve şaşırtıcı bir yan bulmuyoruz.

Ancak burada işçi sınıfı sos yalistlerini bir nokta çok ya. kından ilgilendirmektedir: Ha yat Holding Ana Sözleşmesi. ni DİSK de imzalamıştır.

«Mülkiyeti halka yayarak sömürünün son bulacağı» şek lindeki safsataları işçi toplan tılarında alenen söyleyecek kadar işçi sınıfı biliminden u. zaklaşmış olanlar, ilkin, Tür. kiye işçi sınıfının en devrim. ci unsurlarını içinde barındı. ran DİSK'in kaynaklarını bu şekilde CHP'ye peşkeş çekme nin hesabını vermekle yüküm lü olduklarını bilmelidirler.

İstanbul I.T.I.A'da boykot başladı

Geçtiğimiz hafta, İstanbul' daki İktisadi ve Ticari İlimler Akademilerinde öğrenciler, bo zuk eğitim düzeninin getirdiği haksız uygulamalara son ve. rilmesi için boykota başlamış. lardır.

Demokratik istekler ileri sü ren öğrenciler, sınavlara gir. memekte ve dersler başlayın. ca, istedikleri demokratik hak ları elde edene kadar süresiz boykota gideceklerini söyle. mektedirler.

Boykottaki öğrencilerin baş lıca istekleri şunlardır:

- Akademilerdeki bozuk ve çağdışı eğitime son veril. mesi,
- Ortaokullarda bile gerçek. leşen «ders geçme» sistemi nin getirilmesi,
- Öğrencilerin yönetime ka. tılması,
- Dernek kurma hakkını kı. sıtlayan anti demokratik yasa hükümlerinin kaldırıl ması ve özgürce dernek ku rabilmek.

İstanbul'daki Akademilerde başlayan boykot yanında, Tür kiye'nin çeşitli bölgelerinde, başka Yüksek öğrenim kurum larında da benzeri olayların yoğunlaştığı gözlenmektedir. Öğrenci gençliğin sömürü ve tahakküm düzenine başkaldırı şının görüntüleri olan boykot ve benzeri türden eylemlerin önümüzdeki günlerde daha da yoğunlaşacağı tahmin edilebi. lir. Bütün bu hareketlerin te. melinde ise, eğitim düzeninin kapitalist yapıya sımsıkı ba. ğımlılığı. Yüksek öğrenim ku. rumlarının burjuvazinin istek ve ihtiyaçları yönünde, bur. juva ideoloisinin etkisinde elemanlar yetiştirmeye dö. nük olması ve öğrenci gençliğin büyük kesiminin, top lumumuzun genel uyanışı ve hareketliliği içinde bu duru. mun bilincine varmış bulunma sı yatmaktadır. Gençliğin da. ha demokratik bir Üniversite için çürümüş eğitim sistemine karşı verdiği mücadele, halkı mızın demokratik mücadelesi. nin ve sömürü düzenine baş. kaldırısının bir parçasıdır.

Demokratik sol ve Sosyalızm üzerine

Oya Baydar

Geçtiğimiz hafta Ankara'da, CHP Gençlik kollarınca düzenlenen ve pek çok adı ünü duyulmuş partilinin, uzmanın, Üniversite üyesinin konuşmacı olarak katıldığı, tebliğler sunduğu «Demokratik Sol Forumu» yapıldı. CHP içinde tartışmaların çatışmaların yoğunlaştığı, Ecevit'in ele güne karşı bütün engelleme çabalarına rağmen parti içinde hiziplerin belirmeye başladığı ve sosyalist kanadınsa yeni bir toparlanma dönemine girdiği bu dönemde Demokratik Sol Forum'un havası ilgi çekiciydi. Önce Forum'un duyuru afişleri dikkati çekiyordu. Büyük harflerle yazılmış SOL kelimesinin «O» harfi, çiçek şeklindeydi. Bu çiçek «demokratik sol»un «bahar havası»nı temsil ediyor olmalıydı. Forum'da yapılan çeşitli konuşmalar ve konuşmacılar da, demokratik sol'u kapitalizmle sosyalizm arasında bir «üçüncü yol», bir «orta yol» gösterme gayretleriyle göze çarpıyorlardı. Forum'un tertiplenmesindeki başlıca amacın, gerek parti içindeki «ol»lara gerekse parti dışındaki sosyalistlere ve özellikle işçi sınıfı sosyalistlerine karşı «ideolojik mücadele» gayreti ve kuşkusu olduğu anlaşılıyordu. Demokratik sol, ideolojisini yaratma, ayırım çizgilerini koyma peşindeydi. Bir süreden beri Halk Partililerin bir kısmını, hele hele yönetim kademelerini düşündürmeye başlayan parti içi olaylar, CHP yi sosyalistlerin ele geçirmekte olduklarına yönelik «gizli» kaynaklardan gelen haberler, fikirlere «açıklık» getirilerek, demokratik sol'un hem kapitalizmin hem de sosyalizmin ideolojisinden farklılığı açıkça gösterilerek, engellenmeye, çekirdek halindeyken üstesinden gelinmeye çalışılıyordu.

Demokratik sol forumu, özellikle de Forum'un ikinci günü CHP Genel Başkanı ve Başbakan Ecevit'in yaptığı konuşma, Türkiye'de farklılaşan çizgileri, 1974'de solun ulaştığı noktayı, sosyalizmle demokratik sol adı verilen CHP çizgisinin derin ayrımını ve Ecevit solculuğunun nereye kadar gidip, nerede durduğunu göstermesi açısından önemliydi.

Ecevit'in, Forum'da yaptığı heyecanlı konuşma, kendi çizgisinde son ayların ileri ve «sert» konuşmalarından biri sayılabilirdi. Üstelik de bu forumda kendisini daha «bilimsel» bir ortamda hissetmiş ve Kıbrıs olaylarından bu yana gitgide gelişen sağ çizgisini bir ölçüde, «demokratik sol» anlayışı ölçüsünde, bırakmıştı. Ecevit'in bu konuşması, gerek Halk Partisi olayını, gerek Halk Partisinin sol ve sosyalizm anlayışını, özgürlükler, halk, demokrasi kavramlarını, iktidar sorununu yorumlayışını, yetkili bir ağızdan açıklıkla ortaya koymaktadır. Bu bakımdan da bazı noktaları ve iddiaları üzerinde durmakta yarar vardır.

Bilim, sosyalizm ve demokratik sol

Ecevit, Demokratik Sol forumunda yaptığı konuşmada şöyle diyordu:

«Bizim demokratik sol anlayışımızı bilimsel sosyalizm açısından yargılayanlar ve eleştirenler olduğunu biliyoruz. Elbette kendi inandığımız rejim içinde bu eleştirileri yapmaları haklarıdır. Bunlardan yararlanmaya da çalışırız. Ancak, bunlardan yararlanırken, eleştirileri, yargılamayı yapanların bakış açılarını ve değer ölçülerini de daima gözönünde tutmamız gerekir. Bu açıdan CHP'de oluşmakta olan demokratik sol akımını eleştirenler, «siz solcu değilsiniz, siz düzen değiştiremezsiniz» derler. «Siz burjuva revizyonistisiniz» derler. «Siz işi yozlaştırıyorsunuz» derler... Bu açıdan bizi yargılayanların hareket noktası, aslında bilimsellik kavramı ile çelişen bir dogmatizmdir. Bilimselliğin temelinde kuşkuculuk vardır...

Onun için bilimsel sosyalizm kavramını bile, bir anlamda ben, bilimselikle çelişir görüyorum. Özellikle sosyal ve siyasal bilimlerde tek doğrunun, kesin gerçeğin bulunduğunu iddia etmenin bilimsellikle bağdaşacağını sanmıyorum» diyordu. Konuşmasının bir başka yerinde de, demokratik sol akımı bilimsel sosyalizmden ayıran bir önemli noktayı da şöyle açıklıyordu: «Demokratik sol akımı, başka bazı sol akımlardan, bu arada bilimsel sosyalizmden ayıran bir önemli noktada, köylüye verdiği önemdir. Belli doktrin kalıpları içinde dönüp kalmış olan bazı doktriner sosyalist düşüncelerden hareket edenler, kendi öngördükleri düzeni tasarlarken, o düzene doğru yürümeye çalışırken, köylüyü ne yapacaklarını, nereye koyacaklarını bilemezler. Çünkü doktrinlerinin içinde köylünün iyice tanımlanmış bir yeri yoktur. Onun için çıkar yolu köylüyü ihmal etmekte, köylünün kendiliğinden işçi haline gelmesini beklemekte bulurlar.»

Ecevit kendi yapısı dayandığı sınıflar gereği «demokratik sol»u seçmiş bile, onun sosyalizmin ilmini hiç değilse bir ölçüde duyduğunu ve bildiğini sananlar bu sözler üzerine hayal kırıklığına bile uğradılar. Çünkü Ecevit sosyalizmin bilimiyle ilgisi olmayan şeyler söylüyor, sosyalizmin biliminin gerek teoride gerekse pratikte önceden cevaplandırmış olduğu temel noktaları görmezlikten geliyor veya gerçekten görmüyor, bilmiyordu. Kıbrıs olayları sırasında yabancı gazetecilerle doğrudan doğruya yabancı dilde konuşarak özellikle kendisini destekleyen, kendisine hayran olan küçük burjuva kesimlerimizce «aydın başbakan» olarak alkışlanan Ecevit'in, sosyalizmin biliminden bu derece uzak kalışını göstermesi bir taktik değilse, olsa olsa bir talihsizlik.

Önce, bilimsel sosyalizmin bilimselliğinden şüphe edenin sosyalizmden uzaklaşmanın ilk belirtisi olduğunu söyelim. Şüphesiz ki Ecevit hiç bir zaman «sosyalist» olmamıştır. Bu hatırlatmayı sosyal demokrasi ile sosyalizmi birbirine karıştıranlar için yapıyoruz. Bilimde, hele hele toplum olaylarında kanuniyetin var olmadığı düşüncesi, bugün burjuva sosyal bilimciler tarafından bile artık kabul edilmiyor. Onlar da «marksizme nazire»ler düzerek başka kanuniyetler arama peşindeler. Tesadüflerin kol gezdiği yerde bilimden söz edilemez de ondan. Sosyalizmin bilimi, «tek doğru» «tek gerçek» gibi Ecevit'in reddettiği açıklamalara da hiç sapmadan, bunları metafizik ve bilim ötesi olarak görüp, doğrudan doğruya binlerce yıllık tarihin akışından çıkardığı ve bugün her olayda bir kere daha doğrulandığını gördüğümüz en temel toplum kanunlarını: tarihsel gelişme kanunlarını ortaya koyar. Buradan çıkan bilimsel teori toplumların somut durumlarına uygulanır. Bu somut durumlara göre eylem planlanır. Burjuva düşüncesi, sosyalizmin bilimine karşı «dogmatizm» suçlamasını sıksık kullanmıştır. Ecevit'in konuşmasında aynı kavrama başvurması, sosyal demokrat düşüncenin sınıfsal [illegible] göstermesi bakımından ilgi çekicidir. Burjuvazinin sözcülerinin ve bilim adamlarının sosyalizmin biliminden bunca korkmalarının ve «şüphecîliği» yüceltmelerinin tek nedeni, o bilimin eylemle içiçeliği ve o bilimin temelinin, sınıf meselesine, sınıf çelişkilerine dayanmasıdır. Böylece sosyalizmin bilimi toplumun temellerini, sömürülenler lehine kökünden sarsmaya yönelik olduğundan, bu anlamda sömürülenlerin elinde bir silâh olduğundan, işçi sınıfı sosyalizmi dışında hep tepki görür. Oysa sosyalizmin biliminin süzgecinden geçirdiğinizde, demokratik sol'u hiç hakkını yemeden yerli yerine oturtmak, nereye kadar hangi sınıflara dayanarak gidebileceğini hemen görmek mümkündür.

İşte tam bu yüzden, sosyal demokrasi sosyalizmin bilimini, dolayısıyla sosyalizmi bütünüyle reddettiği için, «sosyalistler» demokratik solculara «Ecevit'in iddia ettiği gibi siz solcu değilsiniz» demezler. Çünkü AP'nin bile kendine göre, nisbi olarak «sol» bir kanadı bulunabilir. Kaldı ki sosyal demokrasi, kapitalizmi benimsemiş ideolojiler arasında «sol» da sayılır. Ama «Siz sosyalist değilsiniz» derler. Çünkü sosyalizm köşesinden bucağından tutulacak, orasından burasından beğendiğimizi alıp beğenmediğimizi atacağımız bir şey değildir. Sosyalist olmak, önce sosyalizmin bilimini yani Ecevit'in açıkça reddettiği bilimi ve onun getirdiği sosyal kanuniyeti kabul etmektir. Sosyalistler «dogmatik» değil, ama sosyalizmin bilimine sımsıkı bağlı olmakla, «ortodoks» olmakla övünürler Olayları çözümlemekteki kolaylıkları, bu bilimin sağlamlığından gelir. Sosyalistler, «demokratik solcu» lara «siz burjuva revizyonistisiniz» de demezler. Çünkü revizyonizm, marksizmden kaynaklanan, bilimsel sosyalizmin «revizyona uğratılması» anlamını taşıyan bir tabirdir. Yani revizyonist olmak için önce marksist olmak, sosyalizmin bilimini kabul etmek, sonra ondan «sapmak» gerekir. Oysa sosyal demokrasi ve bütün benzerleri, zaten bu noktadan hareket etmezler. O yüzden ille de bir sıfat vermek gerekirse, sosyal demokrasi olsa olsa «burjuva reformculuğu»dur. Yani mevcut düzeni kabul eden ve bu düzeni düzeltmeye, bu düzen ve bu egemen sınıf yapısı içinde denge kurmaya çabalayan reformcu bir çizgi»

Ecevit, Demokratik Sol Forumu'ndaki konuşmasında demokratik sol'u bilimsel sosyalizmden ayıran önemli noktalardan biri olarak da köylüye verdiği önemi gösteriyor ve sosyalizmin biliminde asla rastlanmayan bazı görüşler ileri sürüyor. Buna göre «doktriner sosyalistler» köylüyü nereye koyacaklarını bilmezler; kendi doktrinlerinde köylü meselesi olmadığı için, köylünün işçileşmesini beklerlermiş. Oysa, marksizmin, sosyalizmin ne kadar karşısında yer alırsa alsın, tüm Batı'lı aydınlar, sosyalist teorinin en önemli meselelerinden birinin Köylü meselesi olduğunu bilirler. En büyük ustalar, Marx ve Engels köylü meselelerine uzun uzun eğilmişler, daha da önemlisi sosyalizmi hayata uygulayan ve büyük Ekim Devrimiyle bu teorinin şaşmazlığını ispatlayan Lenin, 50 cildi aşan eserlerinde en büyük yerlerden birini de köylü meselesine vermiştir. Köylülüğü inkâr eden, köylü meselesini yok sayan akım, işçi sınıfı sosyalizminin «sapma» olarak nitelediği bir akımdır. Bilimsel sosyalizmde köylülüğün yeri son derece açıktır. Yoksul köylü işçi sınıfının en yakın müttefikidir. Küçük üretici ise yedek güçtür. Öte yandan, Sovyetler Birliğinden Doğu Avrupadaki Halk Cumhuriyetlerine kadar, tüm sosyalist ülkelerde, köylü sorunu çeşitli çözümlere kavuşturulmuştur.

Demokrasi, sol ve demokratik sol

«Demokratik sol»un demokrasi anlayışını onun kendi ağzından bile çıkarmak mümkündür.

Demokratik sol hemen, demokratik olmayan bir başka sol çağrışımı yapmaktadır. Demokrasiyi sadece burjuva demokrasisi ve onun kurumları açısından gördük mü, emekçi kitlelerin kendi iktidarlarını ve egemenliklerini, sömürücü sınıfların sömürüsüne karşı çıkacağı, bu sömürüyü sınırlayacağı, engelleyeceği, için demokrasi dışı saymak mümkündür. Böylece burjuva demokrasisinin sınırlarını aşan, emekçi sınıfların, işçi sınıfının öncü-

(Devamı s. 5. süt 8 te)

Bu düzeni değiştirmek CHP'nin harcı değildir

Halim Toğan

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit son zamanlarda hayli «sert» çıkışlar yapmaya başladı. Sık sık CHP'nin bozuk düzeni değiştirmeye ahdetmiş bir parti olduğunu, bundan taviz veremeyeceğini söylüyor. Gerekirse muhalefette kalabileceklerinden, hükümet ederken de zaten aslında «muhalefet» olduklarından söz ediyor. Ve sonra da, sözlerine, düzeni değiştirebilmek için CHP'nin tek başına iktidara gelmesinin şart olduğunu ekliyor.

CHP Genel Başkanı bunları söylüyor ama, asıl niyeti başka: CHP içinde gelişen ve kendine «demokratik sol» diyen küçük burjuva demokrat hareketinin yolunu kesmek. Hareketin CHP'ye şu anda hâkim olan Orta Sol ve Sosyal Demokrat kesimle çelişkilerini hasıraltı etmek. Parti içi muhalefetin ağzına bir parmak bal çalıp el altından ve kapalı kapılar ardında hâkim sınıfların temsilcileriyle iktidar konusunda uyuşmak.

«Ayinesi iştir kişinin, lâfa bakılmaz!» demişler. Boşuna mı söylemişler? CHP'nin 14 Ekim seçimlerinden sonra hükümetin hâkim ortağı olarak yaptıkları ve yapmadıklarıyla CHP Genel Başkanının bugün söyledikleri birbirine taban tabana zıttır. CHP 14 Ekim seçimlerinde en çok milletvekili çıkararak siyasi iktidarı kısmen de olsa ele geçirdiği halde, düzeni az da olsa değiştirme yolunda, yani hâkim sınıfların tekelindeki ekonomik iktidarı en azından kısıtlama yolunda hükümetin ağır kanadı olarak hiçbirşey yapmamıştır. Ve hepsi teşebbüs safhasında birkaç hayalci, ütopik teşebbüs dışında birşey yapmaya da kalkmamıştır. Onun için de giderek hâkim sınıfların belli kesimlerinin güvenini kazanmıştır. O kadar ki, bu kesimler ve onların hertürlü temsilcileri, bugün CHPsiz hiç bir iktidar alternatifini kabule yanaşmamaktadırlar.

CHPnin iktidardayken ve hâlen de istifa etmiş olmasına rağmen işleri çeviren hükümetin ortağı olarak ekonomik alanda yaptıkları ortadadır: halkın belini büken zamlar, fiyat artışları birbirini kovalamıştır. Karaborsa, istifçilik, en temel ihtiyaç maddelerinde yokluk almış yürümüştür. Yatırımlar yavaşlamış, başlanan işler ya yarım kalmış, ya da maliyetleri yükseltilmiştir. Bu yılın ilk yedi ayı içinde ithalata ödenen para ihracattan ve tüm işçi dövizlerinden sağlanan paradan fazladır. Yani müzmin dış ticaret açığı artık yabancı ülkelerde çalışan işçilerimizin kazançlarıyla da kapatılamaz olmuştur. Bu yüzden Türk parasının değeri yine düşmektedir. Birkaç aya kadar yeni bir devalüasyon kaçınılmaz olacaktır. Ondan da kimin kazançlı çıkacağı, kimlerin kayba uğrayacağı bundan önceki deneyilerle sabittir.

Ecevit tabii bütün bunların farkında. Farkında olduğu için bugün millete âdeta «hesap» verir ve milletten buna karşılık tek başına iktidar isterken, «Kıbrıs zaferi» dışında sadece taban fiyatlarının arttırılmış olmasıyla övünüyor.

«Kıbrıs zaferi»nin gerçek niteliği TSİP ve KİTLE gazetesi tarafından bundan önce gerektiği gibi ortaya konuldu. Taban fiyatları konusuna gelince:

Bundan asıl yararlananlar toprak ağaları, kapitalist çiftçi, zengin köylü ve tefeci, aracı takımı oldu. Taban fiyatlarının artırılması buğdayda topraksız köylüyü, sadece kendi ihtiyacını üretebilen küçük üreticiyi (yani buğday üreticilerinin büyük çoğunluğunu) ve şehirlerde yaşıyan işçilerle yoksul ahaliyi doğrudan zarara soktu. Diğer ürünlerde ise küçük üreticinin eline geçen fazladan paranın bir kısmı yine tefecilerin ceplerini doldururken, gerisini, artan hayat pahalılığı ve yükselen maliyetler silip süpürdü.

CHP sorumluları şimdi bütün bunların nedenini bütün dünyada fiyatların artmış olmasına ve koalisyonun MSP kanadının olumsuz davranışlarına bağlıyorlar. Oysa dış fiyat artışlarının içe yansımasında yükün hiç değilse büyük kısmının işçiler ve yoksul tabakalardan çok patronlar ve parababalarınca karşılanmasını sağlama yolunda koalisyonun CHP kanadının ne gibi bir çabası görüldü? Hiç! Değiştirilecek düzenin bir an önce değiştirilmeye hiç değilse başlanması gereken bir yanı da, bu taban fiyatları uygulamasıydı. CHP iktidarı bu uygulamayı daha «hakça» bir yola sokmaya çalışmadı bile. Düzeni eskisi gibi uygulamakla yetindiği için yoksul köylünün gelirini arttırıyorum gerekçesiyle zenginleri daha zengin yaptı.

Öte yandan Kıbrıs olayı patlak verene kadar koalisyonun MSP kanadının ekonomik alanda herhangi bir olumsuz davranışını CHP'li bakanların ne engelledikleri, ne de engellemeye kalktıkları işitildi. Tersine, yabancı sermaye ve Türkiye'yi turizmle «kalkındırma» gibi konularda en olumsuz davranışlar CHP'li bakanlardan geldi. Kıbrıs çıkarmasının hemen ardından parababaları «ekonomik seferberlik istemeye başlar başlamaz büyük sermaye yararına bir dizi ekonomik ve mâlî tedbirler alınmasında (meselâ enflasyonu körükleme bahasına da olsa orta vâdeli kredi musluklarının ardına dek açılmasında) da yine başı CHP'li bakanlar çekti. Burada da, yine, Kıbrıs olayının ortaya çıkardığı somut sorunlar, düzeni değiştirmeye doğru bir adım atma yolunda çözülmeye çalışılabilirdi. Oysa bunun tam tersi yapıldı.

Demokrasi alanında da durum bundan farklı değildi. Sadece bir siyasi «af yasası»nın çıkarılması sağlanabilmiştir. Orda da «affın kapsamının saptanmasında gerek objektif hukuk bilimi, gerekse somut olayların değerlendirilmesi ve siyasi tavır açısından koalisyonun CHP kanadı hiç de MSP'lilerden daha tutarlı davranmamıştır. CHP Genel Başkanı seçimden önce 12 Mart öncesi olayların sorumluluğunu zamanki hükümete yüklerken, olağanüstü dönem mahkemelerinde malûm usûllerle hüküm giymiş ve «af kapsamı dışında bırakılmış olanları şimdi «suçlu ilân etmekten çekinmemektedir. Olağanüstü dönemde olağanüstü yöntemlerle yargılanıp ağır cezalara çarptırıldıktan sonra «af»fa uğrayan birçok kimsenin siyasi hakları iade edilmemiştir. Yine «af»fa uğrayan birçok yazarın, çevirmenin kitapları hâlâ «mahkûm»dur, 141 ve 142. maddelerden kovuşturmalar, mahkûmiyetler devam etmektedir. Kitaplar, dergiler toplatılmaktadır. Ekonomik hakları için mücadele veren işçilerin üzerine yürünmekte, grevler yasaklanmakta, TSİP üyeleri yasal haklarını kullanırken türlü baskılara ve tehditlere maruz kalmaktadırlar.

Bütün bu olaylarda sorumluluğu MSP'li bakanların üzerine yıkan bölük pörçük imalardan, ve CHP Genel Başkanının hepsi lâfta kalan âfakî «iyi niyet» beyanlarından gayri CHP sorumlularının MSP'lilerden farklı düşündüklerini gösterir somut hiç bir emareye rastlanmamıştır bugüne kadar. Arada olsa olsa bir yöntem farkı söz konusudur. Bir ara CHP'li bakanlarca hazırlanan ünlü Düşünce Özgürlüğü tasarısındaki hükümler bu yöntem farkının ardındaki düşünce birlikteliğinin şaşmaz ifadesidir.

Bu durumda Ecevit CHP'nin gerçekten düzeni değiştirmek niyetinde olduğunu, bugüne dek hükümette «muhalefet»i temsil ettiğini, ama eğer tek başına iktidara gelirse vaadettiklerinin hepsini gerçekleştireceğini söylerken, her gördükleri sakallıyı babaları sanan küçük burjuva allâmelerden gayri kimi kendine inandıracaktır?

Hükümetteyken «muhalefet» durumunda kalan bir parti ya giderek gerçekten iktidar olur, ya da hükümetten ayrılmaya zorlanır, Ama hükümetten ayrılmazdan önce, yaptıklarına ve yapmadıklarına vaadettiklerinin damgasını basar, Ondan sonra gider. Bir başka deyişle, böyle bir partinin hükümette fiilen yapmak isteyip de yapamadıklarıyla hükümetten ayrılmaya zorlanması arasında somut ve açık bir ilişki olmak gerekir, Ortada böyle bir ilişki yoksa, bu konuda söylenenler de söylenebilecek olanlar da sadece lâf salatasıdır.

Nitekim CHP' iktidara geldikten sonra vaadlerini gerçekleştirmemiş bir parti durumunda değildir bugün. Daha çok, iktidara gelebilmek için herşeyi vaadetmiş bir parti durumundadır. İktidara geldikten sonra «iktidar sorumluluğu» onu vaadlerinden gitgide uzaklaştırmış, giderek CHP muhalefetteyken o kadar karşı göründüğü «çıkar çevreleri»nin hükümet katında işlerini yürüten bir parti durumuna düşmüştür. Bu düzene karşıyım diye diye bu düzenin gereklerini yerine getirmiştir. Sonra da Ecevit'in kendi ifadesiyle «amaçlarda birlik oldukları halde sadece araçlar konusunda» anlaşmaya imkân bulamadıkları MSP ile ortaklığı, tam Ecevit'in ve çevresinin hâkim sınıflar nezdinde itibarları zirveye vardığı bir sırada bozmuştur. Hâkim sınıflar bunun ne anlam taşıdığının pekâlâ farkındalar. Onun için koalisyonun bozulmasını avuçları patlayana dek alkışladılar. Çünkü gerçekte ve sonuçta, koalisyon, CHP düzeni değiştirme vaadlerini yerine getirmediği için değil, düzenin gereklerinin yerine getirilmesinde ortağı ile anlaşmazlığa düştüğü için, dolayısıyla Ecevit'in sevgili deyimiyle «çıkar çevreleri»nin işlerini daha istikrarlı bir şekilde yürütecek yeni bir iktidarın oluşmasına imkân sağlamak için bozuldu. Şimdi bu çıkar çevreleri kendi işlerinin daha iyi yürümesi için kurulacak yeni iktidarde mutlaka CHP'nin de yer almasını istiyorlar. Bu da sadece bir CHP muhalefetinden duyulan kuşkudan değil, aynı zamanda bugün geldiği yerde CHP'ye duyulan güvenden ileri geliyor.

Bu durumda önümüzdeki bir erken seçimde CHP tek başına iktidara gelmeyebilir de, Gelemezse ve «çıkar çevreleri»nin de istediği gibi yine hükümette yer alırsa, bunca sözünü ettiği düzen değişikliğini Ecevit'e göre bu defa da gerçekleştiremiyecek demektir. Yok eğer tek başına iktidara gelirse, ardında «çıkar çevreleri»nin güveni ve basındaki sağcı takımla gelecektir. Bunun kavgası bugünden verilmeye başlanmıştır. CHP İlçe teşkilatlarında ve gençlik kollarında ne zamandır süregiden ve son günlerde birden şiddetini artıran Genel Merkezciler - Demokratik sol mücadelesi boşuna değildir. Bu mücadele, tek başına bir CHP iktidarı «olasılığı» arttığı ölçüde Genel Merkezci Ortanın Solu taraftarlarıyla onlara katılan Sosyal Demokratların galebesiyle sonuçlanacaktır. Ondan sonra İktidara gelecek bir CHP'nin, güçlenmiş ve iktidarla daha da güçlenecek bir sağ kanatla tek başına hükümet olarak ne yapabileceği ve neleri yapmamayı tercih edeceği ise, CHP'nin hükümet kanadının koalisyon dönemindeki davranışlarından bellidir.

PETROGRAD 1917

Nazım Hikmet

Kışlık sarayda Kerenski,
Smolni'de Sovyetler ve Lenin.

Sokakta karanlık
kar
rüzgâr
ve onlar.

Ve onlar biliyorlar ki «O»
«Dün erkendi yarın geç,
vakit tamam bugün!» dedi.
Ve onlar «anladık, bildik» dediler.
Ve onlar hiçbir zaman
bildiklerini böyle müthiş ve mükemmel bilmediler.
Karın üstünde rüzgâr.
Ve onlar,
cepheden dönen süngüleri,
kamyonları, mitralyözleriyle,
hasretleri, ümitleri, mukaddes iştahları
ve karanlığa açılmış gözleriyle yürüyor,
yürüyor onlar kışlık saraya.
Putilovski zavottan bolşevik Kirof:

«—Bugün büyük bir gündür yoldaşlar, diyor,
büyük bir gündür,
ve ihtar ederim ki, çapul yapmak isteyenlere,
artık kışlık saray ve bütün Rusya işçinin ve köylünündür.»
Rüzgâr,
kar
ve karanlık.

Onlar karanlık gibi kurnaz
rüzgâr gibi cesur
yürüyor.

Yürüyor onlar kışlık saraya.
Tesviyeci topal Sergey,
«Hey gidi dünya, diyor, hey...
Ben 905 te, on yaşında geçtim bu yoldan
En önde iri mazlum gözlü azize tasvirleri,
yalnayak çocuklarla, kocakarılar
ve uzun saçlı papaz Gapon vardı.
İnsanları ve rüzgârı arkamıza almıştık,
ve karşıda kırmızı pencerede bütün Rusların çarı.
Siyah elbisesiyle sapsarı bakıyordu bize.
Ağlayarak toprağa diz çöktü kadınlar,
Ben kaldırmıştım ki elimi istavroz çıkarmak için
birdenbire dört nala Kazaklar çıktı karşımıza.
Kazaklar şahlanmış bir at ve kapkara kalpaktı.
Çocuklar bağırışarak serçe kuşları gibi düştü yere,
bir at nalı ezdi benim dizkapağımı.»

Ve topal Sergey bacağını sürüyerek
yürüyor Onlarla kışlık saraya

Rüzgârdır,
kardır
ve karanlıktır hâkim olan manzaraya.
Lehistan cephesinden gelen
köylü İvan Petroviç'in gözleri
karanlıkta kedi gözü gibi görüyor.
Kırmızı sakalına tükürüyor
ve «—Eh, Matuşka, diyor,
yeşil başlı ördek gibi toprağı çantaya attık.»

Rüzgârın
karın
ve karanlığın altında manzara.

Ve limanda üç bacalı Avrora.
Ateş açtı kışlık saraya.
Ateş açtı sütunların arkasından
alyanaklı yunkerlerle, sarışın, şişman orospular.
Tesviyeci topal Sergey
«Hey gidi dünya, dedi, hey
Kerenski kalmış kimlere...
Ve topal bacağının üstünden düştü yere.
Lehistan cephesinden gelen
köylü İvan Petroviç
çok uzaklardaki yağlı, semiz toprağı kedi gözleriyle görüp
ve kırmızı sakalına tükürüp
vecd içinde işletiyor mitralyözü.
Rüzgârın altında
kırmızı tuğladan kışlık saray.
Bolşevik Kirof
«—Yoldaşlar, dedi, tarih,
yani işçi ve köylü sınıfları,
yani kızıl asker,
yani bir meşale yakıyoruz,
yoldaşlar, hücuma kalkıyoruz» dedi.
Ve Neva nehrinde buzlar kızarırken
Onlar çocuk gibi iştahlı,
rüzgâr gibi cesur,
kışlık saraya girdiler.
Demir, kömür ve şeker

ve kırmızı bakır
ve mensucat

ve sevda ve zulüm ve hayat
ve bilcümle sanayi kollarının
ve küçük ve büyük ve beyaz Rusya ve Kafkasya ve Sibirya
ve Türkistan
ve kederli Volga boylarının
ve şehirlerin bahtı
bir şafak vakti değişmiş oldu.

Bir şafak vakti karanlığın kenarından
karlı çizmelerini Onlar
mermer merdivenlere bastığı zaman.

KAPİTALİZMİN GENEL BUHRANI (III)

Savaş sonrasındaki buhranlar

Bu haftaki yazımızda İkinci Dünya Savaşı sonrasını biraz daha yakından incelemek istiyoruz. Devri buhranların bu dönemde de sürdüğünü, emperyalizmin ve kapitalizmin niteliklerinde değişen bir şey olmadığını göstermek istiyoruz.

Burjuva ekonomistleri kapitalizmde devri buhranların sürdüğünü inkâr ederler ve bu iddialarına kanıt olarak 1929—32 buhranını örnek gösterip, böyle olayların artık olmadığını, onun geçmişte kalmış özel bir durum olduğunu ileri sürerler. Bu çapta bir krizin bir daha tekrarlanmamış olması, onları buhranların tamamen ortadan kalktığı sonucuna vardırır.

Küçük burjuva sosyalisti bazı akımlar ise kapitalizmin artık devri bir gelişme göstermediğini ve sürekli bir krizde olduğunu ileri sürerler. Günümüzde eskiden olduğu gibi inişli çıkışlı bir gidiş değil, tersine sürekli kriz içinde bulunan bir dünya kapitalizmi olduğunu savunurlar.

Gerçekte ise günümüzde bile hiçbir kapitalist ülke ekonomik hayatında önemli devri sallantıları ve geri dönüşleri önliyememiş, giderememiştir. Sanayide yüksek büyüme hızı elde edilen dönemleri mutlaka daha düşük büyüme hızı sağlanan dönemler izlemektedir. Bütün kapitalist ülkelerde bu durum halâ devam etmektedir. Kapitalist ülkelerin sanayi üretiminin tarihsel gelişimine bakarsak şunu görürüz: 1889'dan 1913'e kadar sanayi üretiminin büyüme hızı %4, 1913'den 1937'ye kadar %2 ve 1948'den 1967'ye kadar ise %5'dir.

TABLO — 1
BAZI EMPERYALİST ÜLKELERDEKİ DEVRİ EKONOMİK GELİŞME
(Sanayi üretiminin bir önceki yıla göre yüzde olarak gösterdiği değişme)

Yıl	ABD	B. Al.	Japonya	İngiltere	Fransa	İtalya
1952	3.4	6.8	9.7	—3.1	1	2.3
1953	8.7	8.8	20.6	5.3	1	9.9
1954	—6.	11.5	7.3	8	10	9
1955	12.8	15.9	6.8	5.6	9.1	9.2
1956	3.5	8.4	24.2	±0	7.9	7.6
1957	0.7	5.3	14.6	1.2	8.8	7.6
1958	—6.9	2.9	±0	—1.2	4.1	3.5
1959	12.7	7.4	19.1	6	1.3	11.9
1960	2.9	11.3	25.	6.7	9	15.2
1961	0.9	6.3	18.6	±0	5.9	10.5
1962	7.8	4.3	8.4	1.1	4.4	9.5
1963	5.	3.4	11.1	4.2	6.4	8.7
1964	6.4	8.6	16.	8.	8.	1.
1965	8.5	5.2	3.4	2.8	1.9	5.
1966	8.9	1.8	13.3	1.8	7.3	11.3
1967	1.2	—2.4	19.1	±0	2.5	8.5
1968	4.6	11.8	17.3	5.3	4.1	6.3
1969	4.4	13.	16.8	3.4	12.7	3.7
1970	—2.7	6.1	16.2	1.6	5.6	6.4
1971	—0.2	1.8	4.7	0.8	5.3	—2.7

Tablo 1'de görüldüğü gibi kapitalist ülkeler arasındaki artan eşitsizlik ekonominin gelişmesinin devri karakteriyle birlikte gitmektedir. Gerek tablo.1 gerekse tablo.2 yükselme dönemlerini zorunlu olarak alçalma dönemlerinin izlediği tek şey vardı; o da, silâhlanma ve savaştı. Vietnam savaşı başlatıldı. Kapitalizmin ayakta kalabilmesi için savaş gerekiyordu, milyonlarca Vietnamlının ölmesi, koca bir ulusun özgürlüğünün yokedilmesi gerekiyordu. Ama kısa zamanda bu yolun da çıkmaz olduğu ortaya çıktı. Vietnam halkının mücadelesi Amerikan emperyalistlerinin hevesini kursağında bırakmış, 1967'de büyüme hızı gene %1,2'ye düşmüştü.

Bu durum diğer emperyalist ülkelere, özellikle Federal ve kapitalist ülkeler arasındaki eşitsiz gelişmenin bunu daha da artırdığını açıkça göstermektedir. Sadece bu tabloların dikkatle incelenmesi bile kapitalizmin artık devri karakterini yitirdiğini ileri süren burjuva ve küçük burjuva ideologlarının görüşlerini çürütmeye yeter.

Savaştan sonra ilk ekonomik buhran ABD'de daha 1948 - 49'da meydana geldi. Sanayi üretimi bir yıl içinde %10 geriye gitti, işsizlerin sayısı 3.7 milyona çıktı. Yatırımlardaki azalma %17'yi bulurken imalât sanayiinde bu oran %31'e kadar çıkıyordu. Bu ekonomik kriz, ABD'de o sıralarda gündemde olan tarımsal krizle birleşince çiftçilerin yıllık gelirleri 1950'ye kadar %25 oranında bir düşüş gösterdi. Bu sıralarda ABD'de oldukça önemli bir miktarda tarımsal fazla üretim mevcuttu. Halbuki aynı yıllarda Avrupa dahil bütün dünyada açlık hüküm sürüyordu. ABD hükümeti ek harcama alanları yaratarak üretimin düşmesini engellemeye çalışıyordu. Bu amaçla başvurulan en etkili yol askeri harcamaların artırılmasıydı. 1949'da sadece federal hükümetlerin harcamaları %10 artmıştı, Sonuç Kore savaşı, ABD emperyalizminin Kore halkına alçakça saldırısı oldu. Bu zamandan beri askeri harcamalar, silâhlanma ve ekonominin militarize edilmesi bütün emperyalist ülkeler tarafından şiddetle uygulanan bir metot olmaya devam ediyor.

1940'ların sonlarında Batı Avrupada, savaşın yarattığı ekonomik çöküntünün tamiri, kapitalist ekonominin yeniden düzenlenmesi ve kurulması henüz tamamlanmamıştı. Bu zamanki gibi işçi sınıfı oldu. 1957'de üretimin sınırlanmasıyla ABD'de 1,9 milyon kişi işini kaybetti. 1956'da 2,8 olan toplam işsiz sayısı 1958'de 4,7 milyona çıkmıştı. Sanayide çalışan işçilerin gerçek ücretleri %14 düşüş göstermişti,

Sanayi üretimi ve ekonomik büyüme oranları diğer emperyalist ülkelerde de düşüş gösterdi. Japonya'da büyüme oranı sıfıra düşerken İngiltere'de —1.2, Almanya'da 2.9, İtalya'da 3,5 ve Fransa'da 1,3 idi. Bütün kapitalist ülkelerde ekonomik gelişme en alt seviyeye düşmüştü. Kapitalist dünyanın toplam üretiminin dörtte üçünü sağlayan bu ülkelerde üretim miktarları mutlak olarak düşmüş, büyüme sınırlanmış ve durgunluk her tarafı sarmıştı. Buhran en faz.

Gelecek yazımızda kapitalizmin günümüzdeki durumunu ve genel buhranın günümüzde ulaşmış olduğu seviyeyi ve bunun çeşitli alanlardaki yansımalarını incelemeye çalışacağız.

yüzden ekonomik buhranların Avrupa'da ortaya çıkması ve bütün dünyayı sarsacak bir nitelik kazanması ancak 1957 - 58'de mümkün oldu. 1957 - 58 buhranı öncelikle, sanayi üretiminin %14 gerilediği ABD'den başladı, uzun süre bu ülkenin ekonomisinin çeşitli dallarında oyalanıp sonra dünyaya yayıldı. Finansman ve kredi alanlarında derin sarsıntılar meydana geldi, borsalarda hisse senetleri 1,5 yıl boyunca sürekli düşüş gösterdi. Buhrandan en çok etkilenen gene her la maden ve kömür çıkarma, maden işleme ve makine imalâtı alanlarında kendini duyurmuştu. Buhrandan en çok bu iş kollarında çalışan işçiler etkilenmişti.

Fazla üretim şeklinde ortaya çıkan üretim alanındaki devri buhranlar artık her defasında dünya çapındaki bir ticaret krizi ve para bunalımıyla birlikte geliyordu. Emperyalist ülkelerin tekelleri kendi dikte ettikleri dünya piyasası fiyatlarıyla az gelişmiş ülkelerin ihraç ettikleri ham madde ve yarı işlenmiş ürünlerin fiyatlarını düşürüp kendi sattıkları sanayi ürünlerin fiyatlarını sabit tutabiliyorlardı. Bu durum her zaman az gelişmiş ülkelerin aleyhine oluyor, sonuçta dünya çapında bir talep yetersizliği meydana geliyordu. Az gelişmiş ülkelerin sattıkları mallar ucuzlarken, aldıkları pahalılandığı için, gelirleri sürekli olarak azalma gösteriyor ve bütün malî sistemleri altüst oluyordu. İthalâtı sınırlamak, yatırımları durdurmak zorunda kalıyorlardı. İşsizlik son derece artıyor, yığınların sefaleti had safhaya çıkıyordu. Böylece emperyalist ülkelerdeki buhran kat kat artarak az gelişmiş ülkelere aktarılıyordu.

1959'a kadar ABD'de nispeten bir yükselme gösteren büyüme hızı bu tarihte %12,7'ye çıkmıştı, ama bu yükselme daha fazla sürmedi ve 1962'de yeniden %0,9'a düştü. Yeni bir buhran kapıdaydı. Buhranı önlemek için yapılabilecek

Almanya'ya da yansımıştı, Sermayenin yoğunlaşmasının ve merkezileşmesinin ve üretimin sosyalleşmesinin eriştiği yüksek seviye, bir ülkede başlayan buhranın çok kısa bir zamanda bütün kapitalist ülkelere yayılmasını ve buhranın genelleşmesini doğuruyordu. 1967'de Almanya'da üretim savaştan sonra ilk kez mutlak olarak geri gidiyordu; «ekonomik mucize» iflâs etmişti. 1967'nin ilk yarısında toplam sanayi üretimi %6 düşerken, kömür üretimi %12, makine yapımı %16, taşıt imalâtı %21, televizyon imalâtı ise %2 azalıyordu. İşçilerin gerçek ücretleri de düşmüştü. Ekonomik büyüme döneminde işçi sınıfının elde ettiği birçok ekonomik ve sosyal hak bu dönemde tekeller tarafından çeşitli oyunlarla ellerinden alındı. Aynı dönemde yoğun bir para bunalımı da söz konusuydu. İngiliz hükümeti sterlin'i devalüe ederken ABD hükümeti de döviz kısıtlamaları getiriyordu.

1969—70 de kapitalist dünya yeniden büyük çalkantıya sahne oldu, Buhran gene ilk defa ABD'de başladı. Bu buhran aynı zamanda 1945 sonrasında ABD'nin gördüğü en büyük ekonomik buhrandı ve özellikle ekonominin artan çürüklüğünü ve güçsüzlüğünü gösteriyordu. Aynı yıllarda ABD emperyalizmi Vietnam halkına karşı saldırılarını yoğunlaştırıyor, silâhlanma ve savaş harcamalarını artırıyordu. Ama bütün bunlar son tahlilde kendi çürümüşlüğünü artırmaktan başka bir işe yaramadı. İşsizlik 1970'de resmi kayıtlara göre 6 milyona çıkmıştı, enflâsyon ve fiyat artışları hızla ilerliyordu.

Nikson yönetiminin başlattığı ticaret savaşı da, doların kapitalist dünyadaki hakimiyetini sürdürmesine yardımcı olamadı. Dolar süratle değer kaybediyor, dünya piyasalarında istenmeyen para haline geliyordu. 1970—71 de İtalya ve İngiltere'de üretim mutlak olarak geriledi, Almanya'da tıkandı, Japonya'da ise büyüme hızı düştü. Enflâsyon oranı bütün ülkelerde yükseldi. Ve nihayet 1971 de dolar, yıllardır ilk defa devalüe edildi,

Savaş sonrasındaki kapitalist gelişmeyi kısaca böyle izledikten sonra buradan çıkaracağımız sonuçları şöyle özetleyebiliriz: Devri karakter halâ sürmektedir, kapitalizmin temel kanunlarında değişen hiçbir şey yoktur. Periyodik fazla üretim buhranları gene gündemdedir ve belli aralarla kapitalist ekonomileri sarsmaktadır. Fakat kapitalist buhranlar tek tek kapitalist ülkelerde ve beraberce kendi aralarında eski dönemlerde olduğundan çok daha eşitsiz bir şekilde gelişmekte ve çelişmeleri çok daha büyük ölçüde keskinleştirmektedir. Fazla üretim buhranları her defasında daha yoğun bir finans ve para bunalımı ile birlikte gelmektedir. Üretimdeki en küçük bir gerileme ya da büyüme hızlarındaki en küçük bir düşüş, eskisinden çok daha büyük ekonomik ve sosyal sarsıntılara yolaçmaktadır. Sonuç olarak kapitalizmin genel buhranı daha da derinleşmektedir.

Bütün bunlara paralel olarak dünya çapındaki devrimci akımlar güçlenip gelişmekte ve emperyalizmi tehdit etmektedir. Sosyalizmin artan başarıları, ulusal kurtuluş savaşlarının zaferleri ve uluslararası işçi sınıfı hareketinin devrimci mücadelesi, emperyalizm ve kapitalizmi daha da sıkıştırmakta, kendi iç çelişmelerini çözemez hale getirmektedir.

CHP, Sosyalistler ve CHP içi sol muhalefet

(Baştarafı 1. sayfada)

yalcılığı karışımı çizgisiyle kaptalizmi özünde kabul ederek düzen değiştirilemeyeceği, bugün artık anlaşılmış durumda. Önümüzdeki günlerde, hele hele CHP tek başına iktidar olabilirse, geniş kitleler «umut»larının yanlış yerlere bağlandığını bir kere daha görecek ve bilinçlenecekler.

Bütün bunlar böyledir diye, CHP'nin finans kapitalin eline büsbütün terkedilmesi mi lazım? HAYIR...

CHP bir sosyalist parti, bir işçi sınıfı partisi, değildir, Bir sosyalist partiyi belirleyen sosyalizmin bilim temeli, bu temel üzerine kurulu işçi sınıfı öncülüğü çerçevesinde eylem ve örgütlenme, CHP'de yoktur. Sınıf temeli, dayandığı sınıf yapısı da buna elvermez. Kaldı ki demokratik sol'un sosyalizmle uzaktan yakından ilişkili olmadığı Genel Başkanı tarafından da son günlerde açıkça ifade edilmiştir, Ama CHP, büyük sermayenin, tekelcilerin, kendi sınıf çıkarlarını A'sından Z'sine aksettiren, sadece bu temele dayanan bir parti de değildir. İşçi sınıfı sosyalistleri CHP'nin çelişkili yapısını her zaman görmüşler, onun finans kapitalle küçük burjuva arasında sallanan son tahlile finans kapitale yaklaşma eğilimi büyük olan yapısını değerlendirmişlerdir. CHP bir parti olarak var olacaksa, yani CGP'leşmeyecekse, temsil ettiği geniş küçük burjuva yığınlarının tekelci sermaye dışında kalan ve bugün için çıkarları tekelcilikle çatışan sermaye kesimlerinin isteklerine cevap vermek yani demokrasi ve özgürlükten yana, tekelciliğe ve finans kapital tahakkümüne karşı olmak zorundadır. Bu çizgi, partide, ancak tabandaki ilerici ve demokrat küçük burjuva unsurların örgütü finans kapitale teslim etmeye çalışanlarla ciddi, yoğun ve bilinçli mücadelesiyle mümkün olur.

Bu durumda, işçi sınıfı sosyalistlerine düşen, CHP içindeki bu gibi unsurlara bilimin doğrultusunu göstermektir. CHP içinde çalışarak onu «doğru yola» getirmek, işçi sınıfı sosyalistlerinin değil, CHP içindeki küçük burjuva ilerici, halkçı, sol ve demokrat unsurların işidir. Çünkü CHP'nin kendi sınıfsal yapısına da uygun olan doğru yol'u sosyalizmin biliminin gösterdiği yola varamaz. Varırsa artık CHP başka bir parti olur.

Bugün işçi sınıfının siyasi örgütü kurulmuştur, İşçi sınıfı sosyalistlerinin görevi bu örgüte katılmak, onun çatısı altında örgütlenmek ve kitleleri örgütlemektir en önemlisi de, emekçi halkımızı, tek bir demokrasi cephesi içinde, emperyalizme ve yerli ortaklarına karşı mücadeleye katmaktır. CHP, finans kapital eğilimlerinden ve yönünden uzaklaştığı ve halkçı eğilimleri ağır basan tabana yaklaştığı ölçüde bu cephede yerini almaya hak kazanacaktır. Ona bu yeri kazandırmak CHP içindeki ilerici, yurtsever, halkçı ve demokrat unsurlara düşmektedir.

CHP içindeki mücadelede yenilgiye uğrayan ilericilerin, küçük burjuva demokratlarının, halkçılarının bezginlik göstermesi ve CHP'yi sağ unsurlara terkederek, söz gelimi bazı yayın organlarında çıkan asılsız haberlerde gösterilen hedefe uygun davranıp TSİP'e geçme eğiliminde olmaları doğru bir yol değildir. Bu asılsız haberlerin maksatlı olduğu, bir yandan TSİP'nin CHP'den çok farklı olan yapısı, üyelik şartları konusunda bulanıklık yaratmaya, öte yandan da iyi niyetli ilerici CHP'lilerin parti içi muhalefetini dağıtmaya yönelik olduğu açıktır. İşçi sınıfının öncülüğünü, sosyalizmin biliminin tüm esaslarını sımsıkı bir bağlılık içinde kabul edenler şüphesiz ki TSİP'ye gelirler. tüm sosyalistler gibi... Ama CHP içinde son derece önemli görevleri olan ve demokratik cephenin unsurlarından birini meydana getiren küçük burjuva ilericilerinin yeri ve görevi, CHP'yi emperyalizm ve yerli ortaklarının güdümüne teslim etmemektir.

Demokratik sol ve sosyalizm üzerine

(Baştarafı 2. sayfada)

lüğündeki gerçek demokrasisi, yani sömürülen çoğunluğun egemenliği demokratik sol'un kendi demokrasi anlayışı dışında saydığı bir kavram olur

Demokratik sol'un kendisi de bir burjuva deyimidir ve sosyalizmi suçlamak, onu asılsız ve maksatlı bir şekilde anti-demokratik göstermek için, kitleleri bu yönde etkilemek, bilinlerini çarpıtmak için icad edilmiştir

Gerçek demokrasi, kapitalist düzen içinde bu düzenin egemen sınıflarının tanımak zorunda kaldıkları bir demokrasisidir, Ve bu anlamda demokrasi, sosyalizmin içinde zaten vardır, ünlü deyimle «münderiçtir.

İşte, Demokratik Sol Forumu'nda Ecevit'in konuşmasının dikkati çeken noktalarından biri de «demokrasi» kavramının vurgulaması, bu arada demokrasi kavramını «doktriner sosyalistler» dediği işçi sınıfı sosyalistlerine karşı kullanmasıdı. Öte yandan «Üretim ilişkileri», «düzen değişikliği» «halk iktidarı» gibi, Ecevit'in CHP'nin büyük sermayeye doğru iyiden iyiye kaymayı başlamasından bu yana pek kullanmadığı sol sloganları da sıkça kullandığı göze çarpıyordu,

Ecevit, Türkiye'de özgürlükçü demokrasiyi en fazla benimseyen parti'nin CHP olduğunu, solun en çok korku uyandırdığı bir dönemde, «sol» diye diye iktidara geldiğini ileri sürüyordu.

Burada hatırlatılması gereken nokta, CHP'yi İnönü CHP'sinden 14 Ekim seçimlerindeki CHP noktasına getiren temel nedenin toplumun gelişmesi içinde, kitlelerin demokratik uyanışı, olduğudur. Eğer kitleler sola açılmışsa bu CHP'nin değil, sosyalizm uğruna can vermiş, zindanlarda yatmış, yılmadan her yerde, savaşmış olanların, Türkiye'de en az 60 yıllık demokrasi ve sosyalizm mücadelesi mirasının ürünüdür. CHP solculuğu gökten düşmemiştir, CHP'nin sosyal demokrat yönelişi, çarpık kapitalist düzeni bu yolla tamir zorunluluğu, toplumun tepelerinden gelen ve kitlelerin mevcut düzenden memnuniyetsizliklerinin sonucu olan bir gelişmedir. Ve yine unutulmasın ki, 14 Ekim seçimlerinde CHP en etkili desteği, demokrasi mücadelesi için o zaman kendi partileri olmayan sosyalistlerde bulmuştur, Bugün Ecevit'in yeniden kullanmak zorunluluğunu duyduğu sol sloganlar da yine aynı gelişmenin, aynı talep ve tepkinin eseridir Bugün, istendiği kadar örtülüp bastırılmaya çalışılsın, CHP içindeki daha solda ve halkçı bir kanadın baskısının Türkiye'deki sosyalist fikirlerin ve hareketin gelişmesinden çok bağımsız olduğu, bu gelişmeden esinlenmediği, etkilenmediği iddia edilemez Ecevit'in konuşmasında özellikle dikkati çeken nokta, bunu fark etmesi ve böyle bir «sirayet»e karşı mücadele etmesidir, Konuşmasında ana hedef olarak «doktriner sosyalist» dediği «sosyalist» çizgiyi alması bunu göstermektedir.

Ecevit'in konuşmasında görülen mantık, «Evet demokrasi, ama benim çizdiğim, hem de geniş tuttuğum sınırlar içinde kalarak» mantığıdır. Oysa o sınırların nerede başlayıp nerede biteceğini belirleyen, gerçekte halkın, işçi sınıfının örgütlü öncülüğündeki demokratik uyanışıdır. Yarın o sınırlar yetişmeyecek, demokratik talepler o sınırları zorlayacaktır. Zorlamaya başlamıştır da zaten. O zorlama noktasında ise sıkıyönetimler, çeşitli mahkemeler ve anti demokratik yasa hükümleri dün olduğu gibi bugün de «demokratik sol» un imdadına yetişmektedir.

Sol akımların dağınıklığı iddiası

Ecevit'in konuşmasının en önemli bölümlerinden biri de şöyledir: «Bizim dışımızdaki sol akımlar darmadağın oluyken, CHP'nin oluşturduğu demokratik sol akım, en zor şartlar altında hükümet kurabilecek duruma gelmiştir...»

CHP'nin iktidara yöneldiği dönem, sosyalistlerin en ağır baskılar altında bırakıldıkları, çoğunun zindanlarda olduğu, darağaçlarının kurulmuş bulunduğu, her türlü demokratik hak ve özgürlüğün askıya alındığı faşist bir dönemdir CHP iktidara yürürken bu faşist dönemin kitlelerde yarattığı tepkileri de kendisine kanalize etmiş ve halkın demokratik özlemlerine cevap getireceği umuduyla buna oy almıştır. Nisbî bir demokratik gelişmeyi gerçekleştirdiği de asla inkâr edilemez. Ama bugün o dönemde solun darmadağın olduğunu söylemek, solu darmadağın eden baskı ve tahakküm güçlerini, herşeyden önce bu baskı ve tahakkümün ardında sırıtan sermayenin ve emperyalizmin çirkin yüzünü gözlerden saklamaya çalışmak olur. Üstelik de sosyalistler, bugün dağınık ve gruplaşmış olarak görünmekle birlikte, hızlı bir toparlanma dönemine de girmişlerdir. Sosyalist güçlerin geleceği toparlanmaya doğrudur. Örgütlülüğün, Parti'nin önemi gün geçtikçe daha fazla kavranmaktadır. Evet, bugün sosyalist kanatta gruplar da vardır ve belki daha uzun bir süre varlıklarını sürdüreceklerdir, ama parçalanma ve bölünme gitgide zayıflayacak, yerini toparlanma ve birlik alacaktır. Bu kaçınılmaz bir zorunlu gidiştir.

Kapitalist düzeni koruyarak mı?

Ecevit; konuşmasının, seçim öncesini hatırlatan bir bölümünde «...CHP olarak ülkümüz, kimsenin kimseyi ezmeyeceği, sömürmeyeceği, insan kişiliğinin her türlü toplumsal engelden kurtulmuş olarak özgürce gelişebileceği, dinamik ve yaratıcı bir toplum düzeni kurmaktır.» diyordu. Bunu bilimsel sosyalizmin diline çevirecek olursak: «üretici güçlerin, yani tekniğin ve insanın, insanın ortaklaşa eylem gücünün sonuna kadar gelişebileceği bir düzen» diyebiliriz. Oysa çağımızın en büyük, en denenmiş gerçeği çürümüş, asalaklaşmış, tekelcileşmiş kapitalizmin artık üretici güçleri geliştirmez olduğudur. Günümüzde kapitalist düzen içinde insan ve teknoloji, hele Türkiye gibi emperyalizmin etkisi altındaki geri bir kapitalist yapıda asla gelişemez. O zaman meselenin adını koyabiliyor muyuz? «Düzen değişikliği» nedir? Kapitalizmin tamir edilmesi, revizyonu mu yoksa kapitalizm ve kapitalist mülkiyet ilişkileri yerine sosyalizmin, sosyalist mülkiyet ilişkilerinin geçirilmesi mi? Bunun bir «üçüncü yol»u yoktur. Hiçbir zaman, hiçbir yerde olmamıştır. «Üçüncü yol» sanılan yol, her zaman, kapitalizmle bütünleşmiş, ona hizmet etmiştir, Nitekim, forumlarda güzel ve heyecanlı konuşmalar da ne kadar kolay söylenirse söylensin, güç dönemler, bunalımlar geldiğinde, sosyal demokrasinin sermayeye yaklaşması, kucak kucağa gelmesi tesadüflerden ibaret değildir

Ecevit'in Demokratik Sol Forumu'ndaki konuşması ve diğer konuşmalar CHP içinde gelişen sol muhalefeti ve CHP'ye umut bağlamış «solculara» bazı gerçekleri göstermelidir.

Ecevit'in sözlerinin, yer yer, bir dönemler TİP Başkanı olan Aybar'ın sözlerini ne kadar hatırlattığını görmek de ilgi çekici olmuştur. Ve bir zamanlar sosyalizmin genel bir ilericilik ve halkçılık çizgisi sanıldığı bir dönemde, TİP için de yer almış olan bazı unsurların, bugün CHP'yi seçmiş, onunla bütünleşmiş olmaları olayı da böylece yerli yerini bulmaktadır. Küçük burjuva aydın kesimlerinin, bugün CHP'nin solunda bir partiye, hele hele düzenle bütünleşmeyen bir sosyalist partiye tahammülsüzlükleri, fikir ve örgütlenme özgürlüğünün sınırlarını CHP'de bitirmeleri, CHP'nin eleştirilmesine karşı gösterilen tahammülsüzlük de bu sınıfsal olayda yatmaktadır.

Bugün Türkiye'de her ideoloji, kendi sınıfsal tabanına yavaş yavaş oturuyor. Küçük burjuva yerini seçerken, işçi sınıfı ve yoksul köylülük ve işçi sınıfı sosyalistleri de gerçek yerlerini seçiyorlar. CHP'nin varlığı bu arınmaya da yardımcı oluyor.

Ancak, bugün unutulmaması gereken bir başka önemli gerçek de, CHP'nin hala çeşitli sınıf ve tabakaları barındıran bir parti olduğudur. CHP için de ilerici, demokrat, yöneticilerin çok daha ilerisinde, Halk sektörü ve benzeri «üçüncü yol»ların çıkmaz olduğunu görmeye başlayan, demokratik sol düşünceyle sosyalizmin farklılığını giderek kavrayan genç ve dinamik kadrolar vardır ve mücadeleleri gitgide bilinçlenecektir. «Halk iktidarı için yola çıkma» sloganı bu kesimler için hiç değilse niyet ve amaç olarak doğrudur. Şimdi bu kesimlerin yapmaları gereken, «halk iktidarı»nın sadece sloganlarla, kapitalist düzeni koruyarak ve eninde sonunda kapitalizme teslim olacak kısmi tedbirlerle kurulamayacağının bilincine varmak, ütopyalardan, yani yaşanan gerçekle bağlantısız, hayattan kopuk iyi niyetlerden sıyrılmak, sorunun eninde sonunda bir sınıfsal tercih sorunu olduğunu kavramak, bunun mücadelesini vermektir.

Ecevit'in «dogmatik» olarak suçladığı sosyalizmin bilimi bütün bu sorulara cevabını çoktan vermiştir ve sosyal pratik, güncel olaylar içinde, bir kere daha sosyalizmin bilimine inananları doğrulayacaktır doğrulamaktadır.

Sıkıyönetimin uzatılması

(Baştarafı 1. sayfada)

lunda toplu sözleşmelerin süresi dolmuştur, Ve bu sektörün yapısı gereği bu sözleşmelere ilişkin toplu pazarlık Ankara'da yapılacaktır. İnkar kabul etmez bir gerçektir ki 20 Temmuz günü ilân edilen son sıkıyönetim, bu güne kadar önemli demokratik direnişlerin bastırılmasında araç olarak kullanılmıştır. İsdemir, İzmir Belediye, Ülker işçilerinin direnişlerinde, bu, olanca açıklığı ile gözlenmiştir.

Yukarıda saydığımız gerçekler ve Millî Güvenlik Kurulunun en küçük bir «ikna edicilik» taşımayan tavsiye kararı ister istemez haklı endişelere kaynaklık etmektedir. Dahası Amerikan emperyalizminin şişirilmiş, sahte barış meleği, CİA'nın kurmay başkanı Kissinger'in önümüzdeki haftalarda Türkiye'yi ziyaret etmesi beklenmektedir. Kissinger Ankara'yı ve muhtemelen İstanbul'u ziyaret edecektir.

Yukarıdan beri sayageldiğimiz olaylar ve sergilediğimiz yargılar şimdi gerek hükümetin, gerekse Türkiye Büyük Millet Meclisinin içindeki demokrasiden yana unsurlara ağır yükümlülükler ve sorumluluklar getirmektedir.

Önce, özü gereği demokrasiyi kısıtlayan hiç olmazsa potansiyel bir baskı aracı olan sıkıyönetimin kaldırılması demokrasi mücadelesinin bir parçası haline gelmişken, bu unsurların önünde oylarıyla verecekleri bir sınav vardır,

Sonra, halkımızın önünde Millî Güvenlik Kurulu kararlarının sadece birer «tavsiye» kararı olduklarının fiilen kanıtlanması gerekmektedir.

İşte, bu yüzden Türkiye'nin, parlamento dışındaki bütün ilerici - devrimci kuruluşları, CHP içindeki demokrasiden yana kesimleri bir kere daha «net tavır» almak ve demokrasi mücadelesinin kendilerine yüklediği sorumluluğun gereğini yerine getirmek zorundadırlar. Bu, Sıkıyönetimin uzatılmasını «hayır!» demekten ibarettir.

TSİP ÜYELERİNE

(Baştarafı 1. sayfada)

baskılara maruz bırakılmışlardır. Kampanyada görev alan işçiler işten atılmakla tehdit edilmişlerdir.

Öte yandan, Nazilli'de, TSİP üyeleri üzerindeki anti demokratik baskıları protesto için bir yürüyüş tertip edilmiş ve yürüyüş halkın büyük ilgisini çekmiş başarılı olmuştur,

TSİP üyelerine yöneltilen baskılar, sömürücü güçlerin damgasını taşımaktadır. Demokrasi mücadelesi, tüm sömürücü güçlere, faşist baskılara karşı, bağımsızlık - demokrasi ve sosyalizm yolunda yılmadan sürdürülecektir,

Öğrenci gençlik ve İşçi sınıfı

(Baştarafı 1. sayfada)

lesinin hedefini en genelinde vurgularsak: işçi sınıfın siyasi iktidarı ve sosyalizmin kurulmasıdır. İşçi sınıfı bu sonuca, demokratik ve siyasi hedeflerini koyarak ve bunları adım adım kazanarak varır. Ancak işçi sınıfı, hedeflerine varabilmek için, sosyalizm yolundaki en tabii müttefiki olan yoksul köylülük ve diğer ilerici demokratik tabakalarla ittifak yaparak mücadelesini sürdürür.

Gençlik de bu mücadele sürecinde işçi sınıfının bir yandaşıdır.

Sosyal pratik, dünyanın her yerinde olduğu gibi, ülkemizde de, «işçi sınıfının kurtuluşunun, işçi sınıfının kendi eseri olduğunu» göstermiştir. Hiç bir tabaka yada zümre, bu modern sınıfın görevlerini yerine getiremiyeceği gibi onun yerine öncülük de edemez. Ama bunun yanısıra gençliğin işçi sınıfının mücadelesindeki yeri ve görevleri de asla inkâr edilemez. Onun ilerici, potansiyelinin işçi sınıfının davasına ve mücadelesine kazanılmasıdır önemli olan.

Sosyalistler gençliğe gençliğin yaşı icabı taşıdığı özelliklerden değil, sınıfsal yapıların durumu ve işçi sınıfının kısa ve uzun vadeli çıkarları açısından yaklaşırlar.

Öğrenci gençliğin bugün bir sürü ekonomik ve demokratik sorunları vardır, bu sorunların başarıyla çözümlenmesi, öğrenci gençliğin, işçi ve emekçi gençlik kaynaşması ve işçi sınıfının öncülüğünden geçer.

İşçi sınıfının öncülüğünde örgütlenmek, onun bilimi ve disiplini ışığında yürümek, bugün gençliğin en temel siyasal görevidir.

ZİKRULLAH KIRMIZI

Dünya İşçi Sınıfı ve Emekçi Halklar Büyük Ekim Devriminin Elliyedinci Yıldönümünü Kutluyorlar

Dünya işçi sınıfı ve emekçi halklar, 7 Kasım'da, Büyük Ekim Devrimi'nin 57. Yıldönümünü kutluyorlar.

Yüzyılımızın tartışmasız en önemli olayı olan Ekim Devrimi, dünya tarihinde yeni bir çağın, sosyalizm çağının başlangıcıdır.

Ekim devrimi, emperyalizmin baskı ve tahakküm zincirini en zayıf noktasından koparıp parçalamış ve devrim şartlarının en uygun olduğu Çarlık Rusya'sında, işçi sınıfının devrimci ve demokratik iktidarını kurmayı başaran Sosyalist bir ülkeyi hayata getirmiştir.

Dünya tarihinde, yeni bir dönemin başlangıcı, müjdecisi olan bu devrim, kolay gerçekleşmedi. Çarlık Rusya'sı Avrupa'nın en gerici ülkesiydi. Avrupa'da «gericiliğin kalesi» sayılıyordu. Sanayi ve bankacılık sistemi büyük ölçüde yabancı sermayeye bağımlı olan Rusya'da, geç kalmış bir kapitalizm, bu geç kalışa rağmen sanayide modern ve büyük birimlerde gelişerek, işçi sınıfının kollektif eylemine elverişli olanaklar hazırlamıştı. Ezilen yoksul köylü yığınları nüfusun büyük bir kesimini meydana getiriyor, çeşitli milliyetlerden birçok halk, çarlığın baskı ve zulmü altında yaşıyor ve Rusya bir «halklar hapishanesi» olarak görünüyordu.

Böyle bir ortam içinde, Lenin'in öncülüğünde kurulup gelişen Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin Bolşevik kanadı, milyonlarca işçiyi ve emekçi halkı devrim için örgütleme görevini üstlenmiştir.

Bolşevik Partisi'nin öncülüğü sayesinde, sadece devrimin yapılması ve işçi sınıfı iktidarının kurulması değil, aynı zamanda bu kurtarılmış toprağın emperyalizmin azgın saldırılarına karşı savunup güçlendirilmesi de mümkün olmuştur. Devrim öncesinde ve sonrasında, Rusya işçi sınıfının gösterdiği dimanizm, siyasal tutarlılık, örgütlenme yeteneği, bilinç, kahramanlık ve fedakârlık, dünya işçi sınıfına yol gösterici bir örnek olmuştur.

Ekim devrimi: 20. Yüzyılın bu en büyük olayı, insanın insan tarafından sömürülmesinin ortadan kalktığı düzenin bu ilk habercisi, bütün yüceliğiyle dünya işçilerine, emekçi halklara ve işçi sınıfı devrimcilerine ışık tutuyor.

V. İ. Lenin

Ekim Devriminin Dördüncü Yıldönümü

25 Ekim'in dördüncü yıldönümü yaklaşıyor. Bu büyük gün bizden uzaklaştıkça, proleter de görüyor ve bütün çalışmalarımızın pratik de devrimin Rusya'daki önemini daha iyi bir şekil neylerine daha geniş bir açıdan bakabiliyoruz.

Çok kısa ve tabii ki eksik ve kabaca bir şekilde bu önem ve deney şöyle özetlenebilir

Rusya'daki devrimin doğrudan ve dolaysız sorunu burjuva-demokratik alandaydı, yani Orta Çağ kalıntılarının parçalanması ve tamamen temizlenmesi, Rusya'nın bu barbarlıktan, bu utançtan kurtarılması ve ülkemizdeki bütün kültürün ve ilerlemenin önündeki bu büyük engelin ortadan kaldırılması meselesiydi

Bu temizliği büyük bir kararlılıkla yürüttüğümüz için haklı olarak övünebiliriz. Hem de bunu, 125 yıl önceki Büyük Fransız Devrimi'nden daha hızlı ve daha başarılı olarak yaptığımızı ve kitleler üzerindeki etkisi açısından daha geniş ve daha derin bir şekilde gerçekleştirdiğimizi söyliyebiliriz.

Fakat anarşistler ve küçük burjuva demokratları (ya da bunların Rusya'daki uzantıları olan menşevikler ve sosyalist devrimciler) burjuva demokratik devrimle sosyalist (yani proleter) devrim arasındaki ilişki üzerine inanılmaz ölçüde bir sürü saçmalıklar ileri sürdüler ve sürmeye devam ediyorlar. Son dört yıl, marksizmi bu konudaki yorumlayış ve geçmiş devrimlerin deneylerini ele alış biçimimizin tamamen doğru olduğunu gösterdi. Burjuva demokratik devrimi daha önceden kimsenin başaramadığı ölçüde bir ustalıkla tamamladık. Sosyalist devrimin demokratik devrimden bir Çin Seddi ile ayrılmadığını bilerek ve gene, ne kadar ilerleyebileceğimizi ve bu büyük ve yüce davanın ne kadarını tamamlıyabileceğimizi ve zaferimizi sağlamlaştırmada nereye kadar başarılı olabileceğimizi, bütün bunları (son tahlilde) *yalnızca mücadelenin* belirleyeceğini bilerek, bilinçli, kesin ve kararlı bir şekilde sosyalist devrime doğru *ilerliyoruz*. Zaman herşeyi gösterecektir. Ama daha şimdiden bu yıkılmış, bitkin, tükenmiş ve geri ülkede, toplumun sosyalist dönüşümüne doğru büyük adımların atılmış olduğunu görebiliyoruz.

Fakat gene de önce devrimimizin burjuva demokratik muhtevasıyla ilgili olarak söyliyeceklerimizi bitirelim. Marksistler bunun ne anlama geldiğini iyi kavramalıdır. Bunu açıklamak için bir iki çarpıcı örnek verelim.

Devrimin burjuva demokratik muhtevası, ülkedeki sosyal ilişkilerin (düzen, kurumlar) Orta Çağ kalıntılarından, serflikten, feodalizmden temizlenmesi demektir.

1917'ye kadar Rusya'da serfiliğin kalıntılarının ana belirtileri nelerdi? Monarşi, sosyal rütbeler sistemi, büyük toprak mülkiyeti ve tasarrufu, kadınların durumu, din ve milli baskılar. Şimdi, bütün bizden ileri ülkeler, *kendi* burjuva demokratik devrimlerini bundan 125, 250 ve daha fazla yıl önce başardıklarında büyük ölçüde temizlenmemiş kalan bu orta çağ artıklarının, eskinin bu yıkılmaz güçlerinden herhangi birini alalım, göreceksiniz ki biz bunların hepsini tamamen temizlemişizdir. Biz, 25 Ekim 1917'den, Kurucu Meclis'in dağıtıldığı 5 Ocak 1918'e kadar, sadece *on hafta* içinde bu konuda, burjuva demokratlarının ve liberallerin (kadetlerin) ve küçük burjuva demokratlarının (menşevik ve sosyalist devrimcilerin) iktidarda oldukları *sekiz ay içinde* başardıklarından yüz kere daha fazla şey başardık.

Bütün bu korkaklar, gevezeler, kendini beğenmişler ve küçük Hamlet'ler tahta kılıçlarını savurdular, durdular; ama, monarşiyi bile yıkamadılar. Biz, monarşinin bütün pisliğini daha önceden kimsenin yapamadığı ölçüde temizledik. Bu antika yapıdan, sosyal rütbeler sistemi dahil (İngiltere, Fransa, ve Almanya gibi en ileri ülkeler bile bugüne kadar bu sistemin kalıntılarını tamamen safdışı edememişlerdir.) tek bir taş, tek bir tuğla bırakmadık. Sosyal rütbeler sisteminin derin köklerini, yani toprak mülkiyetindeki feodalizmin ve serfliğin kalıntılarını son parçasına kadar kaldırıp attık. Büyük Ekim Devrimi'nin gerçekleştirdiği toprak reformunun sonuçlarının «uzun vadede» ne olacağı «tartışılabilir.» (Yurtdışındaki kadetler, menşevikler ve sosyalist devrimciler gibi böyle tartışmalara girme heveslisi bir sürü kalemşör var.) Şu anda böyle tartışmalarla vakit kaybetmeye niyetimiz yok, çünkü biz bu sorunun ve birlikte getireceği başka tartışmaların cevabını mücadelemizle vereceğiz. Fakat şu inkar edilemez ki, küçük burjuva demokratları sekiz ay süreyle toprak sahipleriyle, serflik geleneğinin bekçileriyle «uzlaşırken», biz toprak sahiplerini bütün gelenekleriyle birlikte Rus toprağından birkaç haftada sildik süpürdük.

Dine bakalım mesela, veya kadınlara hakların tanınmamasına ya da Rus olmayan halkların eşitsizliklerine ve uğradıkları baskılara bakalım. Bütün bunlar burjuva demokratik devriminin meseleleridir. Adi küçük burjuva demokratları sekiz ay süreyle bu konularda gevezelik yaptılar. Dünyadaki en gelişmiş ülkelerin *birinde* bile *bu* sorunlar burjuva demokrat çizgiler tarafından *tamamen* çözülmemiştir. Bizim ülkemizde ise bu sorunların hepsi Ekim Devrimi'nin hukukuyla tamamen çözülmüştür. Dine karşı kesin bir mücadele verdik ve veriyoruz. *Bütün* Rus olmayan milliyetlere *kendi* cumhuriyetlerini veya otonom bölgelerini kurma hakkını tanıdık. Aşağılık, alçakça ve kadın haklarının tanınmaması gibi kötü şöhret kazanan birşey, ve cinsiyetlerin eşitsizliğini, aç gözlü burjuvazi ve kalın kafalı, korkak küçük burjuvazi tarafından dünyanın istisnasız diğer bütün ülkelerinde her gün yenilenen, feodalizmin ve Orta Çağın bu iğrenç kalıntısını Rusya'da yok ettik.

Bütün bunlar burjuva demokratik devrimin muhtevasının unsurlarıdır, 150 ya da 250 yıl önce, bu devrimin (ya da genel kavramın her ayrı ulusal biçimini ele alırsak devrimlerin) ilerici liderleri, insanlığı orta çağ imtiyazlarından, cinsiyetlerin eşitsizliğinden, din farklarından doğan imtiyazlardan (ya da «dinsel fikirler» ve genel olarak «kiliseden») ve milli eşitsizlikten kurtarmaya söz vermişlerdi. Ama bu sözlerini tutmadılar, «Kutsal özel mülkiyet hakkı»na olan

V. İ. LENİN
Büyük Ekim Devriminin lideri

«saygıları» onları bu sözlerini tutmaktan alıkoydu. Bizim proleter devrimimiz ise böyle üç kere lanetlenmiş bir Orta Çağ anlayışına ve «kutsal özel mülkiyet hakkına» karşı lanetli bir «saygı»ya kapılmış değildi.

Fakat burjuva demokratik devrimin başarılarını Rusya halkları çıkarına daha da sağlamlaştırabilmek için daha ileri gitmek zorundaydık; ve daha da ileri gittik. Biz burjuva demokratik devrimin sorunlarını, geçerken, ana ve gerçek *proleter devrimci sosyalist faaliyetimizin bir «yan ürünü»* olarak çözdük. Biz reformların her zaman devrimci sınıf mücadelesinin bir yan ürünü olduğunu söyledik. Biz burjuva demokratik reformların, proleter, yani sosyalist devrimin bir yan ürünü olduğunu söyledik, ve bunu pratikte ispat ettik. Kautsky'ler, Hilferding'ler, Martov'lar, Çernov'lar, Hillquit'ler, Longuet'ler, MacDonald'lar, Turati'ler ve «iki buçuğuncu» marksizmin diğer bütün kahramanları, burjuva demokratik ve proleter sosyalist devrimlerin arasındaki *bu* ilişkiyi anlama yeteneğine sahip değildiler. Birinci, ikinciye dönüşür, ikinci geçerken birincinin sorunlarını çözer, onun başarılarını sağlamlaştırır. İkincinin büyüyerek birinciyi geçmeyi ne kadar başarabileceğini mücadele, yalnızca mücadele belirler.

Sovyet sistemi birincinin ikinciye dönüşmesinin en canlı ispatı ve göstergesidir. Sovyet sistemi, işçiler ve köylüler için en geniş ölçüde demokrasi getirmiştir. O, aynı zamanda burjuva demokrasisinden bir kopmanın ve *yeni*, çağ açıcı bir demokrasi *tipinin*, yani proleter demokrasisinin ya da proletarya iktidarının yükselmesinin de işaretidir.

Bırakınız can çekişen burjuvazinin ve onun kuyruğunda giden küçük burjuva demokratlarının adi köpekleri ve domuzları karşımızda kümelenip Sovyet sistemimizi kurma çalışmalarımızdaki yenilgi ve hatalarımızla alay etsinler. Biz birçok yanlışlar yaptığımızı ve yapmaya devam ettiğimizi ve sayısız yenilgilere uğradığımızı bir an için bile unutmuyoruz. Eşi görülmemiş bir devlet *tipinin* kurulması gibi dünya tarihinde bu kadar yeni bir olayda yenilgiler ve yanlışlar nasıl önlenebilirdi? Yenilgilerimizi ve yanlışlarımızı giderebilmek ve Sovyet ülkelerimizin bugün için mükemmellikten çok uzak olan pratikteki uygulanmasını geliştirmek için çok çalışacağız. Fakat biz, bir Sovyet devletini kurmaya *başlama* ve böylece dünya tarihinde *yeni bir çağ açma* şansı bize düştüğü için gurur duyma hakkına sahibiz. Bu çağ *yeni* bir sınıfın, her kapitalist ülkede ezilen fakat her yerde yeni bir hayata, burjuvaziye karşı zafere, proletaryanın iktidarına, insanlığın sermayenin ve emperyalist savaşların boyunduruğundan kurtarılmasına doğru ilerleyen bir sınıfın iktidar çağıdır.

Bugün bütün dünyaya hakim olan finans kapitalin uluslararası politikası ve emperyalist savaşlar meselesi 1914'den beri dünyanın bütün ülkelerinde politikanın düğüm noktasını teşkil ediyor. Finans kapital politikası kaçınılmaz olarak yeni emperyalist savaşlara ve milli baskıların, yağma ve çapulun, haydutluğun ve zayıf, geri ve küçük milliyetlerin bir avuç «ileri» güç tarafından boğazlanmasının son derece artmasına yolaçacaktır. Bu, artık milyonlarca ve milyonlarca insan için bir ölüm kalım meselesidir. Bu (1914—18 savaşında ve hala süren birkaç ek «küçük» savaşta ölen 10 milyon kişiye karşılık) 20 milyon kişinin, burjuvazinin hazırladığı ve gözlerimizin önünde kapitalizmin içinden gelişip güçlenen gelecekteki emperyalist savaşta katledilip katledilmemesi sorunudur. (Kapitalizm varolduğu sürece) kaçınılmaz olan gelecekteki savaşta (1914—18'de sakat kalan 30 milyona karşılık) 60 milyon insanın sakat kalıp kalmayacağı sorunudur. Bu sorunla ilgili olarak da Ekim Devrimimiz dünya tarihinde yeni bir çağın başlangıcını temsil etmektedir. Burjuvazinin ve «evet-deyicilerinin uşakları Sosyalist Devrimciler ve menşevikler ve küçük burjuvazi, bütün dünyadaki sözde «sosyalist» demokratlar bizim «emperyalist savaşı iç savaşa dönüştürün!» sloganımızla alay ettiler. Fakat bu slogan *gerçek* olduğunu ispat etti— o tek gerçekti; hoş olmayan, açık, çıplak ve kaba bir gerçekti, ama gene de *gerçekti*. Buna karşı çıkanların gevezelikleri ise ince bir şoven ve pasifist yalanlar safsatasından başka birşey değildi. Şimdi bu yalanlar giderilmiştir. Brest barışı yapıldı. Ve her geçen gün Brest barışından daha kötü bir barışın, Versailles anlaşmasının önemi ve sonuçları amansızca karşımıza getiriliyor. Artık, geçen savaşın ve yaklaşan gelecekteki savaşın nedenleri üzerinde kafa yoran milyonlarca insan, bolşevik bir mücadele ve bolşevik bir devrim olmaksızın emperyalist savaşlardan ve zorunlu olarak emperyalist savaşa yolaçan emperyalist barışlardan (eski yazı halâ kullanılsaydı mir kelimesini her iki biçimde de yazardım) (Rusça'da mir kelimesi hem barış hem de dünya anlamına gelir ve eski yazıda iki ayrı biçimde yazılırdı.) kurtulmanın imkânsız olduğunu, bu cehennemden kaçış olmadığını gün geçtikçe daha açık bir şekilde anlıyorlar.

Bırakınız burjuvazi ve pasifistler, paşalar ve küçük burjuvazi, kapitalistler ve filistenler, sofu hıristiyanlar ve ikinci ve iki buçuğuncu Enternasyonalin şövalyeleri devrime olan bütün öfkelerini kussunlar. Yüzlerce ve binlerce yıldır ilk defa, kölelerin, köle sahipleri arasındaki bir savaşa, «köle sahipleri arasındaki bu yağmayı paylaşma savaşını, bütün ülkelerin köleleriyle bütün ülkelerin köle sahipleri arasındaki bir savaşa dönüştürünüz!» sloganıyla cevap verdikleri gerçeğini hiçbir iftira ve yalan dolan kampanyası hasıraltı edemez.

Yüzlerce ve binlerce yıldır ilk defa bu slogan belli belirsiz ve ümitsiz bir bekleyişten açık ve belirgin politik bir programa, proletaryanın öncülüğündeki milyonlarca ezilen insanın yürüttüğü güçlü bir mücadeleye dönüşmüştür. Proletaryanın ilk zaferi kazanılmış, savaşları yoketme ve bütün ülkelerin işçilerini değişik ulusların birleşmiş burjuvazisine karşı, savaşı ve barışı sermayenin kölelerinin, ücretli işçilerin, köylülerin, emekçi halkın çıkarlarına karşı yapan burjuvaziye karşı, birleştirme mücadelesinde ilk zafer kazanılmıştır.

Bu ilk zafer henüz *kesin ve son zafer* değildir, ama bu zafer inanılmaz zorluklar ve engeller karşısında eşi görülmemiş eziyetler pahasına, Ekim Devrimi kazanılmıştır ve bu bizim yaptığımız bir dizi ciddi hata ve eksiklikle birlikte gelmiştir. Geri bir ülkenin halkı tek başına dünyanın en kuvvetli ve en gelişmiş ülkelerinin güttüğü emperyalist savaşa, yenilgilere ve hatalara düşmeden nasıl engel olabilirdi? Biz hatalarımızı kabul etmekten korkmuyoruz ve hatalarımızı kararlı bir şekilde inceleyip onları nasıl düzelteceğimizi öğreniyoruz. Fakat yüzlerce ve binlerce yıldır köle sahipleri arasındaki savaşa, bütün köle sahiplerine *karşı* yönelmiş bir devrimle «cevap verme» vaadi ilk kez olarak *tamamen yerine getirilmiştir* ve bütün zorluklara rağmen yerine getirilmeye devam ediliyor.

Baylar, bütün ülkelerin kapitalistleri, o iki yüzlü «anavatanı savunma» iddianızı sürdürün - Japon anavatanının Amerikan anavatanına karşı, Amerikan'ı Japon'a karşı, Fransız'ı İngiliz'e karşı vs. vs... Baylar, ikinci ve iki buçuğuncu Enternasyonal'in şövalyeleri, bütün dünyanın pasifist küçük burjuvaları, emperyalist savaşlara karşı nasıl mücadele edilmeli sorusundan, yeni «Basle Manifestoları» (1912 Basle Manifestosu modeli üzerine) yayınlıyarak yan çizmeye devam ediniz. *İlk bolşevik devrim*, bu dünyadaki *ilk 100 milyon insanı* emperyalist savaşın ve emperyalist dünyanın pençelerinden kurtardı. Gelecekteki yeni devrimler insanlığın geri kalan kısmını da bu çeşit savaşlardan ve bu çeşit bir dünyadan kurtaracak.

Sonuncu, ama en önemli ve en zor meselemiz, şimdiye kadar en az şey başarabildiğimiz konu, ekonomik kalkınmadır; yıkılmış feodal yapı ve yarı yarıya yıkılmış kapitalist yapı üzerinde, yeni, sosyalist yapının temellerinin atılmasıdır. En çok yenilgilere uğradığımız ve en fazla yanlışlar yaptığımız alan işte bu en önemli ve en zor mesele olan ekonomik kalkınmadır. Dünyada bu kadar yeni olan bir meselenin yenilgisiz ve yanlışsız başlıyabileceğini kim bekliyebilir? Ama biz başladık ve devam ettireceğiz. Bu günlerde Yeni Ekonomik Politika (NEP)'mızla yanlışlarımızın büyük bir kısmını düzeltiyoruz. Bir küçük üreticiler ülkesinde bu gibi yanlışlar yapmadan sosyalist kuruluşu gerçekleştirmeyi öğreniyoruz;

Zorluklar büyüktür, Fakat biz büyük zorluklarla mücadele etmeğe alışığız. Düşmanlarımızın bizden «kaya gibi sağlam» ve «yumuşak bir politikanın» karşıtları diye söz etmeleri boşuna değildir. Fakat biz, hiç değilse bir ölçüde devrimde önemli olan başka bir sanatı, esnekliği de öğrendik; yani objektif koşullardaki değişiklikler gerektirdiği zaman taktiklerde hızlı ve ani değişiklikler yapabilme ve eski gidilen yol, belli anda elverişsiz ya da olanaksız görlindüğü zaman amacımızın gerçekleştirilmesi için başka bir yol seçebilme yeteneğini.

Çoşku dalgalarının en üst noktasında hayata gelen bizler, halkın önce politik ve sonra da askeri çoşkusunu canlandırarak, yalnızca bu çoşkuya güvenerek başardığımız politik ve askeri görevlerden sonra şimdi de en az onlar kadar önemli ekonomik görevleri başarmak istiyorduk. Bu küçük üreticiler ülkesinde üretim ve dağıtımın devletçe yapılmasının, proleter devletin doğrudan talep ettiği bir şekilde, sosyalist bir çizgide olmasını istiyorduk.daha doğrusu gerekli ilgiyi göstermeden bunun mümkün olabileceğini zannediyorduk. Deneyler bizim yanıldığımızı gösterdi. Sınıfsız topluma geçişe *hazırlanmak* için, yıllarca bütün gücümüzle çalışarak hazırlanmak için, devlet kapitalizmi ve sosyalizm gibi bir dizi geçiş aşamalarının gerekli olduğu ortaya çıktı. Doğrudan çoşkuya dayanmadan, ama büyük devrimin yarattığı çoşkunun yardımıyla, ve kişisel çıkar, kişisel teşvik ve iş idaresi ilkeleri temeli üzerinde bu küçük üreticiler ülkesinde devlet kapitalizmi yoluyla sosyalizme geçişi inşa etmeye başlamak zorundayız. Aksi halde, hiçbir zaman sınıfsız topluma geçemeyiz, hiçbir zaman milyonlarca insanı sınıfsız topluma kavuşturamayız, İşte deneylerin, devrimin gelişmesinin objektif yönünün bize öğrettikleri.

Bu son üç-dört yıl içinde (gerektiği zaman) cephede ani değişiklikler yapmasını biraz olsun öğrenmiş olan bizler, azimli, dikkatli ve çalışkan bir biçimde (yeteri kadar azimli, dikkatli ve çalışkan bir biçimde olmasa bile) yeni bir cephe değişikliği yapmayı öğrenmeye başlıyoruz, Yeni Ekonomik Politikayı örgütlüyoruz. Proleter devlet, dikkatli, tedbirli ve zeki bir «iş adamı», uzman bir *toptancı tüccar* olmak zorunda; yoksa o, bu küçük üreticiler ülkesini ekonomik alanda ayakta tutmayı hiçbir zaman başaramıyacak. Bugünkü koşullarda (şimdilik) kapitalist batıyla yan yana yaşarken, sınıfsız topluma doğru ilerlemenin başka yolu yoktur. Bir toptancı tüccar, sınıfsız toplumdan, cennetin dünyadan uzak olduğu kadar uzak gibi görünür. Ama bu, gerçek hayattaki, küçük üreticiler ülkesinden devlet kapitalizm üzerinden sosyalizme götüren çelişmelerin bir tanesidir. Kişisel teşvik üretimi artıracaktır. Biz öncelikle ve ne pahasına olursa olsun üretimi artırmalıyız. Toptan ticaret milyonlarca küçük üretici birimini ekonomik olarak birleştirir, onlara kişisel teşvik sağlar, onları birbirine bağlar ve bir sonraki basamağa, üretim sürecindeki çeşitli birleşme ve işbirliğine yöneltir. Ekonomik politikamızdaki gerekli değişiklikleri yapmaya başladık ve bu alanda bazı başarılar da elde ettik. Bunların küçük ve kısmi olduğu doğrudur, ama bunlar herşeye rağmen gene de başarıdır. Bu yeni «tahsil» hayatında neredeyse hazırlık sınıfını bitirmek üzereyiz. İnatçı ve dikkatli bir çalışmayla, pratiği, attığımız her adımı mihenk taşı kabul ederek, başladığımızı yıkıp yeni baştan başlamaktan korkmadan, yanlışlarımızı düzelterek ve onları inceleyerek daha üst sınıflara geçeceğiz. Dünya ekonomi ve politikasının günümüzdeki durumunun işi istediğimizden çok daha fazla uzatma ve zorlaştırmasına rağmen, bu «tahsil»i sonuna kadar götüreceğiz. Ne pahasına olursa olsun, geçiş döneminin zorlukları ne kadar ağır olursa olsun, felaketlere, kıtlıklara ve yıkıma rağmen, korkup kaçmayacağız - davamız zaferle amacına ulaştıracağız.

1960 SONRASI SOL HAREKETİN ELEŞTİRİSİ

Türkiye İşçi Partisi (IV)

Türkiye İşçi Partisi ve siyasi mücadele

Türkiye İşçi Partisi'nin doğuş hastalıkları bugün artık açıkça biliniyor, 12 Sendikacının kurduğu parti, kısa zaman sonra aydınlardan bir baş edindi ve aydın istilasına uğradı. 1963-1966'ların ortamında aydınlar TİP'in sendikalist yapısına küçük burjuva kökenlerinin ve çizgilerinin, sosyalizmin henüz işçi sınıfına mal olmadığı bir toplumda tabii yansıması olan popülizmi eklediler. Sendikalizm ve popülizm ikilisi parlamentarizmden başka bir sonuç vermedi. TİP'in politikasını, eylem çizgisini ta baştan etkilemiş olan bu hastalıkların bir sonucu da pasifizm (eylemsizlik, eyle mkacaklığı) oldu. Daha öncede değindiğimiz gibi, pek çok dinamik, kararlı, genç kadronun TİP dışına çıkmasında, TİP'ten umudu kesmesinde en önemli etkenlerden biri de, partinin yıldan yıla içine gömüldüğü bu pasifizmdir.

Temelde devrimci teori yoktu. Önceki yazılarda gördüğümüz gibi bilime sımsıkı bağlılık söz konusu değildi. Aksine bilimsel sosyalizmden sadece lenildiği için de, bilim kabul edildiği kadarıyla, bu defa Türkiye'nin somut yapısına uygulanırken ya büsbütün tahrif ediliyor, fanteziler, eşi benzeri bulunmaz «Türkiye'ye özgü» sınıf tahlilleri ve giderek Türkiye'ye özgü sosyalizme varılıyordu. Ya da somut durumun somut tahlili yerine, özellikle Aybar sonrası dönemde, bu defa da Türkiye'nin yapısı, Türkiye somutu gözden kaçırılarak, görmezlikten gelinerek, kapitalist Batı toplumunun sınıf tablosu aynen Türkiye'ye uygulanmaya çalışıyor, kalıplaşmış sloganlarla, çözüme ulaşılacağı sanılıyordu. Böyle olunca da popülizm ve parlamentarizm güç kazanırken, eylemde eli kolu bağlı, pasif kalmak TİP politikasının başlıca görünümü haline girdi. Ya ni «devrimci pratik» olamadı; «devrimci teori» olmadığı gibi...

Sendikalizm

Amerikan sendikacılığının Türk-İş'i fiilen ve fikren kesinlikle ele geçirmelerinden ve partiler üstü sendikacılığın kesinlikle benimsenmesinden sonra, TİP'in 12 sendikacı tarafından kuruluşu, partiler üstü sendikacılığa bir tepkiydi. Partinin kuruluşundan gelen «sendikalizm»ini, Behice Borandan dinlemek belki daha yararlı olabilir:

«Türkiye İşçi Partisi'ni kuran 12 sendikacının topluca ortak amacı, ya da her birinin kişisel amacı ve düşüncesi şu ya da bu olmuş olabilir... Diyelim, öbür partilerin yüksek kademedeki sendikacılara bile itibar etmemesi, milletvekili aday listelerinde ön sıralarda yer vermemeleri, 1945-60 arasındaki tecrübeleriyle öbür partilerin işçi haklarını tanımayacaklarına, halka yaptıkları vaitleri tutmayacaklarına kanaat getirmiş olmaları, onları ayrı bir parti kurmaya sevket miştir. Böyle de olmuş olsa, kurucular o zaman sınıf bilincine henüz varmamış bulunsalar bile, yine de TİP'in yukarda belirttiğimiz niteliği bu partinin kuruluşunun özel bir anlam taşıdığını gösterir... Bu kuruluş-yine tekrarlayalım- kurucuların kişisel amaçları ne olursa olsun, işçi sınıfının politik bir bilinçlenmeye varmakta olduğunun ifadesidir. Sendikacılığın işçi meselelerini çözmeye yetmediğinin, mevcut partilerden işçilere hayır gelmediğinin, ayrı bir parti halinde örgütlenmek ihtiyacının belirtileridir. Bir avuç sendikacının —ki bunlardan bir ikisinin polis ajanları oldukları da sonradan meydana çıkmış ve ayrılmışlardır— partiyi kurmuş olması, büyük işçi kitlesinin bu kuruluşu destek-lememiş bulunması, ya da ona ilgi göstermemesi bu yaptığımız değerlendirmeyi gürültmez... TİP'in kuruluşunda göze çarpan bir başka husus daşu: Parti kurma teşebbüsü sadece-işçi sendikacılardan gelmekle kalmamış bunlar aralarına hiç de «aydın» almamışlardır. Bu okumuş yazmışlara, kıravatsızlara bir güvensizliğin belirtisidir.» (Behice Boran, Türkiye ve Sosyalizm Sorunları, s: 59—61)

Böylece TİP'in kuruluşunda ki sendikalist - uvriyerist yapı, yani sosyalizmde önemli hastalıklardan biri sayılan bir yapı, TİP'te önce üst kademede yöneticilik sonra da başkanlık yapmış olan Boran tarafından da açıkça görülmektedir. Boran, Aybar'a karşı muhalefet yaptığı 1968 sonu ve 1969'da, böyle bir kuruluşun tehlikelere yol açabileceğini sık sık belirtirken, her zaman bu kuruluşu «iyi yöneticiler» elinde avantaj sayılabilecek bir kuruluş olarak da görmüş ve göstermiştir.

Bu sendikalist kuruluşun sonuçları, özellikle de sendikacıların meclise girme istekleri gibi parlamentarizmin de en aşırı örnekleri zamanla daha sağlam bir örgütlenme anlayışı ve bilime dönüşle giderilebilirdi. Aksine bu hastalığın gelişmesi yönünde adımlar atıldı. 1964'de İzmir'de yapılan ve Tüzük ve Programın kabul edildiği Birinci Büyük Kongrede birçok tartışmalara ve bazı aydınların partiden ayrılmalarına veya atılmalarına yol açan 53. madde sonunda işçi-aydın ayrımını daha da artırdı ve sendikalizm hastalığını pekiştirdi. Sonuna kadar sendikacılar TİP içinde ayrı bir kanat olarak kaldılar. Ağırlıklarını şu veya bu tarafa koyarak Kongre sonuçlarını belirlediler. Önceleri parlamentarizminde kendilerine büyük bir imkân gördükleri Aybar sapmasını desteklerlerken, sonradan Aybar'ın popülizminin ağır basması ile, kendilerinin geri planlara itilmekte olduklarını, hele 1969 seçimlerinde liste başlarına bile getirilmediklerini görerek, zaten parlamenter bir düzen partisi halini almış olan TİP'in bu yoldan güçlenmesinin ve kendilerine parlamento yolunu açma ümidi kalmadığını da farkettiklerinden önemli ölçüde partiyi boşladılar.

İşçi-aydın ayrımının tek ilâcı işçinin sosyalizmin bilimini kavraması, aydının hayatı ve düşüncesiyle işçileşmesi, sosyalistleşmesiyken, ve sosyalizmin, sosyalist hareketin işçi sınıfına mal olması böyle sağlanacakken, tüzük maddelerin de arandı. Sendikalizm hastalığı giderilmek bir yana, bu hastalıktan medet umuldu ve sonunda parti paralelinde çalışan sendikalara değil, işçi aristokrasisi ve bürokrasisinin parti üzerinde zaman zaman egemen olmalarına varıldı. Bu sendikacılar ise işçi sınıfından büyük ölçüde kopmuş oldukları veya kopmasa da işçilerle bağıntılarını sadece ekonomik çerçeve içinde tuttukları için ekonomik ve siyasi mücadelenin birlikteliği, hem de elde çok büyük imkanlar varken asla sağlanamadı. İşçi sınıfı siyaseti hiçbir zaman işçi tabana ulaşmadı. Çünkü sendika aristokrasisi, mezhebine son derece uygun olan dört yılda bir oy istemeyi, yani sadece parlamentarizmi tek siyaset yolu kabul ediyordu.

Popülizm (Halk Dalkavukluğu)

TİP'i kuran sendikacılar, kuruluşdan bir yıl sonra, partinin gelişmediğini, 1962'lerin ortamında bu gelişmenin ancak adı ünü duyulmuş aydınlarla, onların partiye getireceği canlılık ve «bilim»le mümkün olabileceğini sezdiler. Parti'ye aydınlar çağrıldı ve «emekten yana aydınların bir kısmı tam yetki isteğiyle geldiler. Bir kısım aydınlarsa, TİP dışında örneğin YÖN dergisi etrafında kalmayı, örgütsüzlüğü tercih ettiler. Aydınların TİP'e istenilen canlılığı bir süre sonra getirdikleri şüphe görtürmez. TİP'i destekleyen «Sosyal Adalet» dergisinin büyük bir kampanya ile yayınlanmaya başlaması (1963) bunu başka yayınların izlemesi, 1965 seçimlerine doğru yo gunlaşan meşruiyet ve demokrasi mücadelesi, nihayet 1965 seçimlerinde TİP'in Meclis'e soktuğu 15 milletvekili, sosyalizm kavramının bir tabu, bir yasak kavram olmaktan çıkışı, çıkarılışında aydınların da önemli katkıları olduğu şüphesidir. Ancak genel olarak küçük burjuva kökenli ve sosyalizmle genel bir halkçılık, ilericilik, Atatürkçülük çizgileri arasında henüz ayrım yapmayan, sosyalizmin bir sınıf meselesi olduğunu bütünüyle kavramamış aydınlarla bir likte TİP'e daha 1962'lerde popülizm hastalığı da musallat oldu.

İlerici aydınlar en geniş ve sınıflar meselesini bir yana atan bir şekilde halkçıydılar. TİP yöneticilerinin bir kısmı tarafından işçi sınıfı meselesi ve işçi sınıfı öncülüğü vurgulansa da hakim çizgi popülizm çizgisi, hakim slogan «emekçi halk» sloganıydı. Programına ve tüzüğüne göre TİP «Türk işçi sınıfının ve onun tarihî, bilime dayanan demokratik öncülüğü etrafında toplanmış, onunla kader birliğinin bilinç ve mutluluğuna varmış toplumcu aydınlarla, ırgatların, topraksız ve az toprak lı köylülerin, zanaatkârların, küçük esnafın, aylıklı ve ücretlilerin, dargelirli serbest meslek sahiplerinin, kısacası emeğiyle yaşayan bütün yurttaşların kanun yolundan iktidara yürüyen siyasî teşekkülü» idi.

1962-1964'lerin şartlarında böyle bir geniş kitle partisi yapısı anlayışı makul görülebilir. Ancak böyle bir kitle partisinden kadrolar doğabilirdi ve kitle partisi popülizmin kol gezdiği, popülizm hastalığını meşrulaştıran bir yapı olarak görülmeyebilirdi. Oysa popülizm TİP'te her geçen gün biraz daha boy attı. Popülizm, önce işçi sınıfı ve müttefikler inin yerine geniş ve genel bir «halk» kavramının geçirilmesiyle başladı. O halk, işçiler, köylüler, ırgatlar, maralar, dullar, yetimler, memurlar, aydınlar, gençler, esnaf, zenaatkâr vb. idi. Emekçi halk kavramından halk dalkavukluğuna varıldı. Oy kaygılarının, parlamentarizmin ağır basmasıyla da köylü popülizminde karar kılındı. Meşru, hatta zorunlu olabilecek bir taktik, sosyalizmin kitlelere ulaştırılması için bir ajitasyon yöntemi olarak değil de, sosyalizmin bilimini hiçe sayan, işçi sınıfı öncülüğünü kavramayan bir şekilde, «emekçi, ezilen halk» edebiyatına sarılındı.

Aybar popülizminin ayan beyan ortaya çıkış tarihi olarak 1963 ilk baharı gösterilir. Mayıs 1963'de Gaziantep'te yapılan TİP Genel Yönetim Kurulu toplantısının havası, hep birlikte söylenen türküler, toprağa bağlı kesimlerden gelen ilgi, daha sonra İzmir il kongresine işçilerden çok köylülerin dinleyici olarak katılması Aybar'ı büyük ölçüde etkilemiştir.

Aybar'ın, küçük burjuva radikalizmine karşı geliştirdiği «tepeden inmecilik» «aşağıdan yukarı kuruluş» görüşü, her konuşmasında, her yazısında TİP'in tabandan gelmeci olduğunu vurgulaması, küçük burjuva popülizminin, küçük burjuva radikalizmine tepkisinden başka birşey değildir. Aybar döneminde, emekçi, yoksul, çilekeş halk hep işçi sınıfının önüne geçmiştir. «Çilekeş dullar, yetimler» bile emekçi halkı kurtarmak, sosyalizmi kurmak için göreve çağrılmıştır. (1968, seçimleri öncesi İstanbul mitingi konuşması, Kaynak: TİP haberleri, sayı: 15) 1968-1969'da artık köylü iyiden iyiye ön plana geçmiş ve «en fazla ezilen en iyi sosyalist olur» popülist anlayışıyla Aybar dolaştığı köylük bölgelerde şöyle konuşmalar yapmaktan çekinmemiştir: «...En çok ezilen vatandaşlarımız fukara köylülerdir... Şehirli işçinin sendikası vardır, grev hakkı vardır. Sigortası vardır. Topraksız, ya da az topraklı milyonlarca köylü ailelerinin hiç bir dayanakları yoktur. Devlet de bunları koru maz... Fukara köylü kardeşlerim vatandaşlarım, sizi kendinizden başka kimse kurtaramaz. Anayasaya, kendi partinize sahip çıkınız ve bu kapkaçcı düzene son veriniz...» (Aybar, Keşan Köylerinde, TİP haberleri, sayı 31 32 s. 9)

«Türkiye'de rejim değişikliğini gerçekleştirecek sosyal grup olarak fukara köylüler, temsil ettikleri oy potansiyeli ve halen en ağır şekilde sömürülen sosyal grup olmaları bakımından son derece önemli bir unsurdur...» (1969 seçim gezileri. Mersin konuşması, kaynak: TİP haberleri, sayı 35-36, s: 22) Bu alıntılarda Aybar'ın bilimi inkârını, işçi sınıfı öncülüğünü reddedişini, popülist sömürü edebiyatına sapışı, parlamentarizmini görmek mümkündür. Öte yandan aynı dönemdeki tüm konuşmalarda, emekçi halkın unsurları sayılırken, *köylünün,* sıra olarak da ön plana geçmesi ve artık ısrarla bu şekilde tekrarlanması, herhalde bir tesadüften ibaret değildir.

1965 Seçimleri ve bu seçimlerde TİP'e kırsal bölgelerden de küçümsenmiyecek oranda oy gelmiş olması, partideki popülist eğilimleri teşvik etmiş Aybar'ı da büsbütün köylülüğe dayanmaya itmiştir. 1966 Malatya kongresinde küçük bir muhalefet kanadı (sonradan millî demokratik devrim çizgisinde yer alacak olanlar) popülizm tehlikesine işaret etmişlerdir. Bu kongrede sonuna kadar Aybarcı olarak kalacak bazı partililerin köylüye yeterince önem verilmediğinden, oysa oyların köyden geldiğinin anlaşılmamış olduğundan dem vurmaları hatırlanmaya değer. Öte yandan 1968 sonbaharında, Üçüncü Büyük Kongrede ve hemen birbuçuk ay sonra Olağanüstü kongrede Aybar'a karşı çıkan Aren - Boran muhalefeti, hele 1967-1968 lere gelindiğinde son derece açık olan Aybar popülizmine karşı çıkmadıkları görülür. Hatta Boran 1970'lerde bile TİP'in ve Türkiye'de sosyalizmin bir emekçi halk hareketi olarak geliştiğini umut verici bir olay olarak anlatmaktadır.»

«Bugün Türkiye'de sosyalist hareket bir halk hareketi, kitle hareketi olarak tutunup gelişmektedir. Halk kitlelerinin sınıfsal bilinçlenmesi, sermaye ci - emekçi ayrımı üzerinde olmaktadır» (Boran, Türkiye ve Sosyalizmin Sorunları, s: 63) «Türk Sosyalist harekitinin, işçi sınıfının örgütlü hareketi halinde gelişip öbür emekçi sınıfları müttefik ve yardımcı olarak kazanmak sorunu yoktur, kendi seyri içinde işçi — emekçi sınıflar hareketi halinde yürümektedir» (A.g.e. s: 144) «Sosyalist hareketin, işçilerle birlikte öbür emekçi kitlelerin doğrudan doğruya birleşik hareketi olarak gelişmesi sosyalist hareketin sınıfsal temelini genişletmekte, güçlendirmektedir. (A.g.e. s: 160)

Böylece, Aybar popülizmine karşı muhalefet yürüten unsurların başta gelenlerinden Boran da, 1968—1970'lerde geliştirdiği bu emekçi sınıfların ortak hareketinin sosyalizmin sınıfsal temelini güçlendirdiği teorisiyle popülizmin pek uzağına düşmüş olmuyordu. Bıra kalım, bütün bunları bir yana, Aybar'a karşı mühalefetin liderleri bu hiçbir gizli saklı ve ince yanı bulunmayan popülizmin 1963'den 1968 sonuna kadar en az beş altı yıl ortağı olmuşlardı. Ve popülizm TİP'in örgütüne, yapısına, üyeleri ne, ideolojisine öylesine damgasını vurmuştu ki TİP siyasetinin TİP eyleminin belirleyici özelliklerinden biri oldu.

Parlamentarizm

Sendikalizm ve popülizm olsa olsa parlamentarizme vardırırdı. Sendikalizm ve Popülizmin partinin politikasındaki en önemli yansıması parlamentarizm oldu. Her şey seçim sandıkları için, herşey oy için mantığı sosyalizmin, işçi sınıfının, halkın örgütlenmesinin önüne geçti.

TİP'te parlamentarizmin şampiyonu şüphesiz ki Aybar'dır. Gördüğümüz gibi, Aybar'ın «Türkiye sosyalizmi» de özünde parlamentarizmin teorisi, kılıfıdır. Aybar için herşey oy hesabıdır. TİP bilim kurullarını, bürolarını en fazla uğraştıran iş, yıllar boyunca, semt semt, köy köy oy hesabı yapmak oy yüzdesi hesaplamak olmuştur. Aybar 1965 seçimlerinde yol alınacağına, 1969'da ise «başa güreşileceğine seçim propagandası olarak değil kesinlikle inanmıştır. Aybar'ın 9 Mayıs 1965 günü Ankara'da yaptığı konuşmada şunlar söyleniyordu: «Önümüzdeki seçimler, emekçilere Büyük Meclise girme yolunu açacaktır Türkiye işçi Partisi saflarından Meclis'e girmiş olan emekçi temsilciler, bu sefer elbette Meclis'te azınlık olacaklardır. Ama memleketin kaderini etkilemeyi ve politikanın rotasını emekten ve halktan yana çevirmeyi muttaka başaracaklardır. Çünkü, Türkiye İşçi Partisi'nin temsilcileri hergün halktan ve emekçi vatandaştan yana tasarılar, öneriler verecekler, sorular soracaklardır. Meclis'in havasını değiştireceklerdir..»

1965 seçimlerinde Meclis'e 15 milletvekilinin girmesi parlamentarizmi besleyen gıda olmuştur. Şimdi bütün hazırlık, işçi sınıfının örgütlenmesine, sosyalist partinin, kadroların oluşturulmasına yönelik değil, 1969 seçimlerinde başa güreşmeye yöneliktir. Üstelik Genel Başkan iyimserdir de «Sonra Türkiyemizde halkın uyanarak kendi oylarıyla kendi kendisini iktidara getirmesi öyle çok uzun vadeli bir iş de değildir. Halk bir hayli uyanmıştır, Halk içinde küçük bir azınlığın bilinçlenmesi, çığ gibi bir hareketin başlaması ve seçim lerde terazinin emekten yana ağır basması için yetecektir. Terazinin iki kefesi hemen hemen dengededir. Emek kefesine birkaç gram atmak bizim kefeyi ağır bastırır» (10 Ocak 1965 TİP Genel Yönetim Kurulu konuşması, kaynak, Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm, s: 368)

Yine Aybar'a göre, «Seçimler yalnız memleketi yönetmek için vasıta değildir. Seçimler, hele kapitalist bir düzende mücadele eden sosyalist kuruluşlar için güzel gösterge ler, en doğru göstergelerdir Ancak seçimler aracılığıyladır ki biz, nerede idik, nereye geldik sorusuna kesin rakama vurulmuş cevaplar verebiliriz... Seçimler yalnız sosyalist akımların kapitalist bir düzendeki ilerleyişini rakkam rakkam ortaya koymaz; aynı zamanda hataları, zaafları, geri kalmış noktaları da çırçıplak ortaya serer.» (TİP Haberleri, sayı 16, s: 9) Parlamentarizm konusunda daha fazla ve daha parlak alıntıya bilmeyiz gerek var mı? Sosyalizmin sınanacağı tek sosyal pratik de, Aybar'a göre seçim sandıklarıdır, İşin asıl üzerinde durulması gereken yanı, kimselerin çıkıp da ne oluyoruz dememesidir.

1968 kısmî ve mahallî seçimlerindeki dışa yansıtıldığı kadarıyla «başarı», gerçekte pek çoklarının gözünde «başarısızlık» ve Aybar ve benzerlerinin uğradıkları hayal kırıklığı partinin karışmasına sebep olmuştur. Parlamentarizm üzerine kurulu yapı, parlamento hayallerinin yıkılmasıyla yıkılmıştır.

Öte yandan seçimlerle iktidara gelineceği düşüncesi TİP yöneticileri arasında, Aybar dışında da hakimdir. Boran, baştan beri bunu savunmuştur. 1969'da gözden geçirip, ikinci baskısı 1970'de yayınlanan kitabında şöyle demektedir: «Bu nedenlerle, Türkiye'de sosyalist hareketin seçimlerle iktidarı kazanabileceğinden şüphe edilirse, o takdirde her şeyden önce şu sorunun cevaplandırılması gerekir: Bugün Türkiye'de objektif olarak ihtilalci devrimci şartlar oluşuyor mu? veya görünür bir gelecekte oluşmaya doğru gidiyor mu?... Benim yukardaki soruya cevabım hayırdır. Buna karşılık Anayasa çerçevesi içinde bir sosyalist hareketin ve partisinin gelişmesi şartları ve seçimlerle iktidarı kazanma imkân ve ihtimali vardır.» (Boran, Türkiye ve Sosyalizmin sorunları s: 214) Bu imkân ve ihtimal TİP yöneticilerince öylesine benimsenmiştir ki Aybar'la birlikte 1969'da başa güreşileceğine bir kısmı daha çabuk ayılmakla bir likte inanılmıştır. Nitekim 1969 seçimlerinin parlamentarizmin iflası demek olan sonuçlarından sonra Sadun Aren şunları yazmaktadır: «Türkiye İşçi Partisi oylarındaki bu düşüş beklenmeyen, tarihin akışına ters düşen bir olaydır. Birçoklarımız sosyalist oylarda önemli artışlar beklerken, alınmış olayların bile bir kısmının kaybedilmiş olması gerçekten şaşırtıcı olmuştur...» (Emek sayı 13, 20 Ekim 1969, s: 2) Aybara muhalefetin lideri Aren'in parlamentarizme ne kadar bel bağladığı parlamentarizmin iflasını tarihin akışına ters düşen olay olarak yorumlamasından anlaşılmaktadır.

Türkiye İşçi Partisi'nin politikası ve eylemi böylece sendikalizm, popülizm, parlamentarizm üçlüsünün damgasını taşıdı. Bu üçlünün eylemdeki yansıması, emperyalizmle mücadele'de, gençliğe karşı tavır da, ittifaklar meselesini anlayışta ve iktidar meselesinde tam bir pasifizm, kendi kabuğuna çekilme ve güçsüzleştikçe sekterleşme oldu, Gelecek hafta bu pasifizmin nasıl yansıdığını ve TİP'i nasıl en devrimci, en bilinçli en aktif kadroların çok büyük bir kısmından ayırdığını boşalttığını, kısaca TİP'in eylemsizliğini ve bu eylemsizliğin baştan beri saydığımız köklü nedenler ve hastalıklarla bağıntısını göreceğiz.

TSİP PROGRAM AÇIKLAMALARI

Emperyalizm can çekişen kapitalizmdir

Birkaç haftadır tekelci kapitalizmi, yani kapitalizmin emperyalist aşamasını anlattık. Emperyalizm nasıl bir sistemdir, özellikleri, ekonomik temelleri nedir? Dünyaya nasıl yayılır, emperyalist sömürü ve sonuçları neler dir, görmeye çalıştık. Emperyalistleşmiş kapitalizm can çekişen kapitalizmdir. Üretici güçlerin gelişmesini her an engelleyen, korkunç emperyalist savaşlarda tüm üretici güçleri, bu arada insanı tahrib eden, ekonomik, siyasal, askerî sömürü, baskı ve tahakkümle üretici güçlerin, insanın, insanın ortaklaşa eylem gücünün gelişmesini engellemeye çalışan bir sistemdir. Ama emperyalistleşmiş kapitalizm can çekişen kapitalizmdir. Kapitalizmin temel çelişkisinin en fazla yoğunlaştığı, talî çelişkilerle güçlendiği ve tüm çelişkilerin (tekelleşmeyle ortadan kalkacağı yerde) en yüksek boyutlarına ulaştığı bir aşamadır. Emperyalizmin, yani kapitalizmin en yüksek aşamasının sonu nasıl gelecek, can çekişmesi ne demek. Anlatmaya çalışa-
en yüksek aşamasının sonu nasıl gelecek, can çekişmesi ne demek. Anlatmaya çalışalım:

Toplumun gelişmesinin, bir üretim biçiminden diğerine geçişin en temel kanunlarından biri: Üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasındaki uygunluk kanunudur. Ne zamanki bu uygunluk bozulur, ne zaman ki üretim güçlerinin gelişme seviyesi üretim ilişkilerinin yapısını asar, onlara uymaz olur; o zaman, üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasında çelişkiden söz ederiz.

Somut birkaç örnekle gösterelim: Üretim araçlarının, teknolojinin, üretim bilgisinin çok geri olduğu, ilkel bir toplum düşünelim. Bu toplumda, toprak, toprağın ürünleri, toprağı işlemek için gerekli hertürlü araç gereç toplumun ortaklaşa mülkiyetindedir. Bu toplumdaki mülkiyet ilişkisi (yani üretim ilişkisi) ortak mülkiyet temeli üzerine kurulu dur. Neden? Çünkü bu derece ilkel bir teknoloji seviyesinde topluluğun yaşamını devam ettirmesi, ancak ortaklaşa çalışarak ve özel mülkiyet tanımayarak üretim yapmasıyla mümkündür. Üretim, çok çalışmaya rağmen teknolojik gerilik yüzünden çok düşük olduğundan, bir kere özel mülkiyet işin içine girdi mi, «şu tarla benim, şu saban senin» dendi mi, hem üretim daha da düşer, hem de toplumun büyük bir bölüğü beslenemez, üretimden yaşaması için yeterli payı alamaz olur. Demek ki üretici güçlerin o ilkel seviyesinde, özel mülkiyete dayanan bir üretim ilişkisi mümkün değildir. Bu yüzden *ilkel toplum,* üretici güçlerinin seviyesine uygun olarak, *mülkiyetin ortaklaşa olduğu* bir toplumdur. Üretim güçlerinin gelişmişlik seviyesiyle, üretim ilişkileri arasında uyum vardır. Ama üretici güçler gelişip, üretimden bir *artı-ürün* kullanılandan artan bir ürün miktarı doğunca, üretici güçlerin daha ilkel, daha geri bir seviyesine karşılık olan ortak mülkiyete dayanan üretim ilişkisi üretici güçlerin gelişmesini engellemeye başlar. Arada bir çelişki doğar bir dengesizlik, uyumsuzluk doğar Daha ileri üretim güçleri daha farklı bir mülkiyet biçimine ihtiyaç gösterir. Şüphesiz ki bir anda değil ama zamanla, gelişme içinde mülkiyet biçimi değişir. Özel mülkiyet, ortaklaşa mülkiyetin yerini alır. Üretici güçler daha hızlı gelişmeye başlarlar. Ama bir ana kadar... Üretici güçlerin yeni bir gelişme seviyesinde, yine eski üretim ilişkilerinin artık engelleyici olduğu görülür. Üretim ilişkilerinin yenden değişmesi zorunluluğu çıkar ortaya...

Kapitalizme geçilmesiyle birlikte, üretici güçler çok hızlı gelişmeye başlar. Geçtiğimiz haftalarda gördüğümüz gibi, rekabetçi kapitalizm altında ve daha sonra tekellerin gerektirdiği teknolojik seviyeyi tutturmak için üretici güçlerden teknik en hızlı gelişme seviyesine ulaşır. Dev bir teknoloji doğar. Kapitalizmin bu gelişme aşamasında üretim de *sosyalleşir.*

Üretimin sosyalleşmesi ne demektir? Dev işletmelerde, üretimin tüm alanlarında, üretim işinin tek tek zenaatkârların, hatta beş on işçi çalıştıran imalathanelerin işi olmaktan çıkıp, binlerce, onbinlerce işçinin bir arada, son derece yoğun bir işbölümü içinde çalışmaları demektir Bununla da kalmaz, bir işkolunun birçok başka işkoluna bağımlı olması, üretilen her ürünün pek çok ayrı işkolunda apayrı işlerde çalışan işçilerin ortaklaşa çalışmalarının ürünü olması demektir Sosyal işbölümünün son derece gelişmiş olması demektir Bütün işkolları, kendi aralarında, adeta birbirlerine bağlanmış, birbirlerine bağımlı hale gelmişlerdir. Büyük makineler yapan bir dev işletme düşünelim. Makinelerin yapımı için madencilik alanından gelen işlenmiş her çeşit madene, çeşitli makine parçalarına ihtiyac vardır Madencilik imalathaneleri de kömür olmadan çalışamaz. Ama kömür imalathaneleri de makinelere, yani makine yapan imalathanelere ihtiyaç gösterir. Üretim böylesine bir işbölümü için de birbirine geçmiştir.

Üretimin sosyalleşmesi, mülkiyetin özelliği

Sanayinin ve kapitalizmin böyle bir gelişmesi içinde, üretim böylesine sosyal, böylesine yüzbinlerce, milyonlarca işçinin ortak emeğini gerektiren bir nitelik kazandığı halde, üretim araçlarının, meselâ o dev işletmelerin, fabrikaların mülkiyeti tek tek kişilerin veya birkaç kişinin elindedir. Yani kapitalistlerin özel mülküdür. Burada, üretimin sosyal niteliğine karşı mülkiyetin özelliği açık bir uyumsuzluk, bir çelişki içindedir. Bu çelişme kapitalizm geliştikçe, tekelleştikçe daha da artar.

Bu çelişme durmaksızın ilerlemekte olan üretim güçleriyle, kapitalist üretim ilişkileri arasındaki çelişmedir. Böylece, üretim gitgide sosyalleşirken, kapitalist üretim ilişkileri, yani üretimin sosyal niteliğiyle uyuşmayan ,ona ters düşen üretim araçlarının özel mülkiyeti, üretim güçlerinin gelişmesini engellemeye başlarlar. Üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasındaki çelişkinin daha da artmaması için mevcut üretim ilişkileri, üretim güçlerinin gelişmesini bir cendere gibi sıkmaya başlar. Toplumların gelişme kanunlarına göre, o zaman üretici güçlerin gelişmesini engelleyen üretim ilişkilerinin kaldırılıp, yıkılıp üretimin sosyal karakterine uygun sosyal mülkiyet ilişkilerinin geçirilmesi gerekir. Yani üretim araçlarının mülkiyeti de sosyalleştirilmelidir. Bu sosyalist mülkiyettir.

İşte kapitalizmin, onu eninde sonunda mutlaka yıkacak olan temel çelişkisi budur Kapitalizm geliştikçe bu temel çelişki güçlenir, artar. Üretim gitgide sosyalleşirken, üretim araçlarının mülkiyeti tekelleşme ile gitgide daha az özel elde birikir. Böylece kapitalizmin en yüksek aşaması olan emperyalizm, kapitalizmin yukarda ana çizgileriyle gördüğümüz temel çelişkisini arttırır.

Kapitalizmin temel çelişkisinin emperyalizmle, tekelci kapitalizmle birlikte nasıl geliştiğini ve sosyal mülkiyete geçişi önümüzdeki hafta görmeye çalışacağız.